

การจัดตั้งกระทรวงนครหลวง

กรุงเทพมหานคร : ความจำเป็นที่ต้องปฏิรูป

ปัญหานครหลวงตามที่ไต่ถามการศึกษาวิเคราะห์ในบทที่ ๔ นั้น แสดงให้เห็นภาพของความเป็นจริงที่เกิดขึ้นโดยที่ไม่มีทางปฏิเสธได้ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้น ได้สะสมพวกพวงมาเป็นเวลานาน โดยมีเหตุผลหรือสาเหตุความเป็นมาจกตัวแปรต่าง ๆ กัน ปัญหาของนครหลวงนั้นใหญ่โต และมีขอบเขตกว้างขวาง และมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศโดยตรง การแก้ไขปัญหาคงต้องเร่งรีบดำเนินการให้ทันที่ ซึ่งต้องมีการร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างใกล้ชิด ทั้งในการมองปัญหาและแก้ไขปัญหา

กรุงเทพมหานครในฐานะที่เป็นองค์กรทางการบริหารที่รับผิดชอบเขตพื้นที่นครหลวง จะรองรับเป็นผู้นำและประสานงานในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างปฏิเสธไม่ได้ แต่สำหรับภาระที่กล่าวถึงนี้ จากการศึกษาวิเคราะห์ถึงการบริหารงานของกรุงเทพมหานครที่ผ่านมา แสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องไม่ว่าจะเป็นปัญหาโครงสร้าง ปัญหาอำนาจหน้าที่ ปัญหาการบริหารงานภายใน ปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความสัมพันธ์กับรัฐบาล ถ้าเปรียบกรุงเทพมหานครกับร่างกายของมนุษย์แล้ว อาจกล่าวเป็นนัยเปรียบเทียบได้ว่าขณะนี้กรุงเทพมหานครมีแต่โรคภัยไข้เจ็บมีการผัดตัก รักษาโดยการฉีดยา กินยา อยู่ตลอดเวลา นับตั้งแต่คลอด ในเมื่อสุขภาพเป็นเช่นนี้จะเอากำลังกายที่ไหน ไปปฏิบัติงานรับใช้คนอื่นได้ ในเมื่อตัวเองก็ยังเกินไม่คอยจะไหว

ผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร ก็ได้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ก็จึงจะเห็นได้ว่ามีความพยายามในการแสวงหารูปแบบโครงสร้างหรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การอยู่ตลอดเวลา ในอดีตก็มีการปรับโครงสร้างมาแล้วถึง ๖ รูปแบบ และในบทที่ ๕ ผู้วิจัยก็ได้แสดงให้เห็นว่ามีความพยายามเสนอรูปแบบต่าง ๆ ถึง ๔ แนวความคิด และในที่สุดก็มีการออกกฎหมายฉบับใหม่ คือพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ก็เพียงแต่มีการปรับปรุงโครงสร้างภายใน และเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ในบางเรื่องบางประการ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้แล้วในบทที่ ๔

กฎหมายฉบับใหม่ได้ออกบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๒๕ และหลังจากนั้นไม่กี่วันเสียงวิพากษ์วิจารณ์เริ่มขึ้นอีก เช่น พรรคกิจสังคม โดยรัฐมนตรี อำนวย ยศสุข ได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์แนวหน้า เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๕ ถึงสาเหตุที่พรรคกิจสังคมไม่ส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งในตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครว่า "ทางพรรคจะไม่ส่งใครลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะไม่เห็นด้วยกับโครงสร้างของกรุงเทพมหานครในขณะนี้"

ผู้วิจัยมีความเห็นและความเชื่อจากการที่ได้ศึกษาวิเคราะห์มาโดยตลอดว่า รูปแบบโครงสร้างการบริหารราชการนครหลวง ซึ่งอยู่ในรูป "กรุงเทพมหานคร" เช่นในปัจจุบันนี้ยังไม่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวความคิดในการปฏิรูประบบบริหารราชการนครหลวง ซึ่งในอีกแนวความคิดหนึ่งที่จะพยายามประสานประสานกันระหว่างหลักวิชาการความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไทยจะได้ศึกษาถึงข้อดี ข้อด้อยจากแนวความคิดของนักวิชาการ นักปฏิบัติการที่ได้เสนอไว้แล้วทั้งในอดีต ปัจจุบัน และนำมาประยุกต์กับประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัยที่ได้รับราชการในสังกัดกรุงเทพมหานครมา ๑๒ ปีเศษ

แนวความคิดที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนอต่อไปนี้ เชื่อว่าคงจะไม่ใช่ออกุติ และคงจะไม่ใช่วิธีทางที่ผิดที่สุดครบร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่เป็นความเชื่อ ความคิดเห็น และเป็นการใช้พลังของเหตุและผลอย่างเต็มกำลังความสามารถของผู้วิจัยในการที่จะมีส่วนร่วมในการเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารราชการนครหลวงอีกแนวทางหนึ่ง

เป้าหมายของการปฏิรูป

ผู้วิจัยขอเสนอให้มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารราชการนครหลวงใหม่ โดยองค์กรที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่นี้จะต้องมีเงื่อนไข ทั้งที่เป็นภาววิสัย และอควิสัย ที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เป็นองค์กรนำที่มีเอกภาพในการบริหารงานนครหลวง
๒. เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนครหลวงได้อย่างรวดเร็ว

และสามารถสนองตอบความต้องการประชาชนได้อย่างทั่วถึง

- ชุมชนใด
๓. เป็นองค์กรที่สามารถเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหของชุมชนใด
  ๔. เป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับรัฐสภาและรัฐบาล
  ๕. เป็นองค์กรที่สามารถปรับตัวได้อย่างคล่องตัวต่อสภาพแวดล้อม และการขยายตัวของชุมชนเมืองในอนาคต
  ๖. เป็นองค์กรที่สามารถเป็นศูนย์กลางของความศรัทธา ความเชื่อมั่น และการระดมพลังของประชาชน ทั้งในค่านิยมชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อการพัฒนานครหลวง
  ๗. เป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับนับถือจากองค์กรอื่น ๆ ในประเทศ และนอกประเทศ โดยจะต้องมีเกียรติภูมิในฐานะที่เป็นองค์กรซึ่งรับผิดชอบการบริหารนครหลวงของประเทศไทย

หลักการในการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารราชการนครหลวง

จากแนวความคิดในการปฏิรูป และเป้าหมายของการปฏิรูปตามที่กล่าวหา ผู้วิจัยขอเสนอหลักการดังนี้

๑. จัดตั้ง "กระทรวงนครหลวง" โดยให้มีอำนาจและหน้าที่ในการบริหาร การปกครอง กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นนครหลวงของประเทศไทย
๒. จัดระเบียบบริหารราชการนครหลวงใหม่หน่วยการปกครอง ๒ ระดับ คือ
  - ๒.๑ ราชการบริหารส่วนกลาง ให้กระทรวงนครหลวงมีอำนาจและหน้าที่ในการบริหาร และการปกครองกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นนครหลวงของประเทศไทย โดยรับผิดชอบต่อรัฐสภา
  - ๒.๒ ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ให้กระทรวงนครหลวงกระจายอำนาจและหน้าที่บางส่วนให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งเรียกว่า "นครบาล"
  ๓. หัวหน้าฝ่ายบริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงและลับ
  ๔. ให้จัดเก็บภาษีอากร และค่าธรรมเนียมบางประเภทเพิ่มขึ้นได้ในเขตกรุงเทพมหานคร

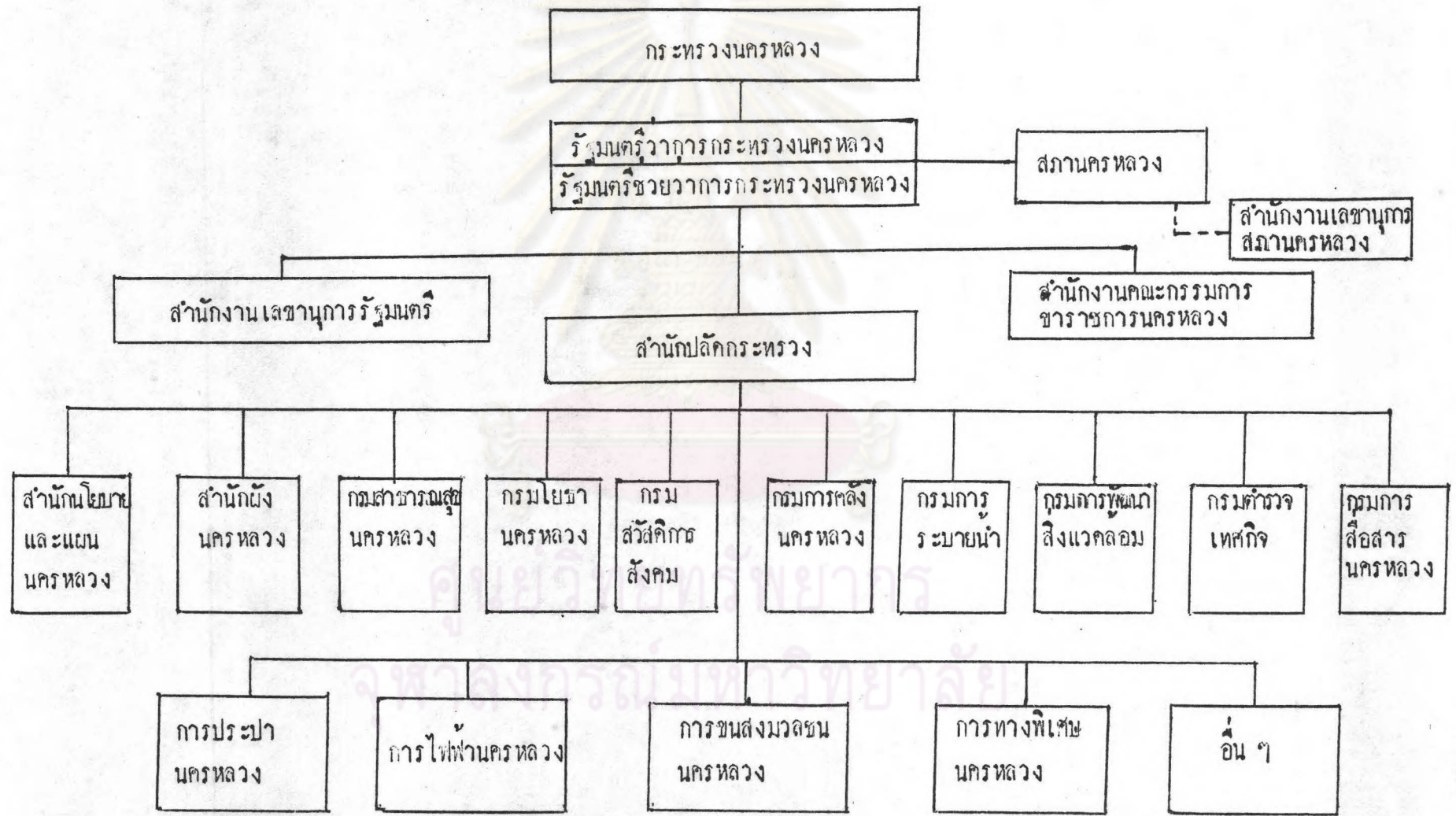
ขอเสนอในการจัดตั้งกระทรวงนครหลวง

ตามหลักการที่ได้เสนอมานั้น อาจแสดงให้เห็นรูปโครงร่าง และองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ของกระทรวงนครหลวงตามแผนภูมิดังนี้

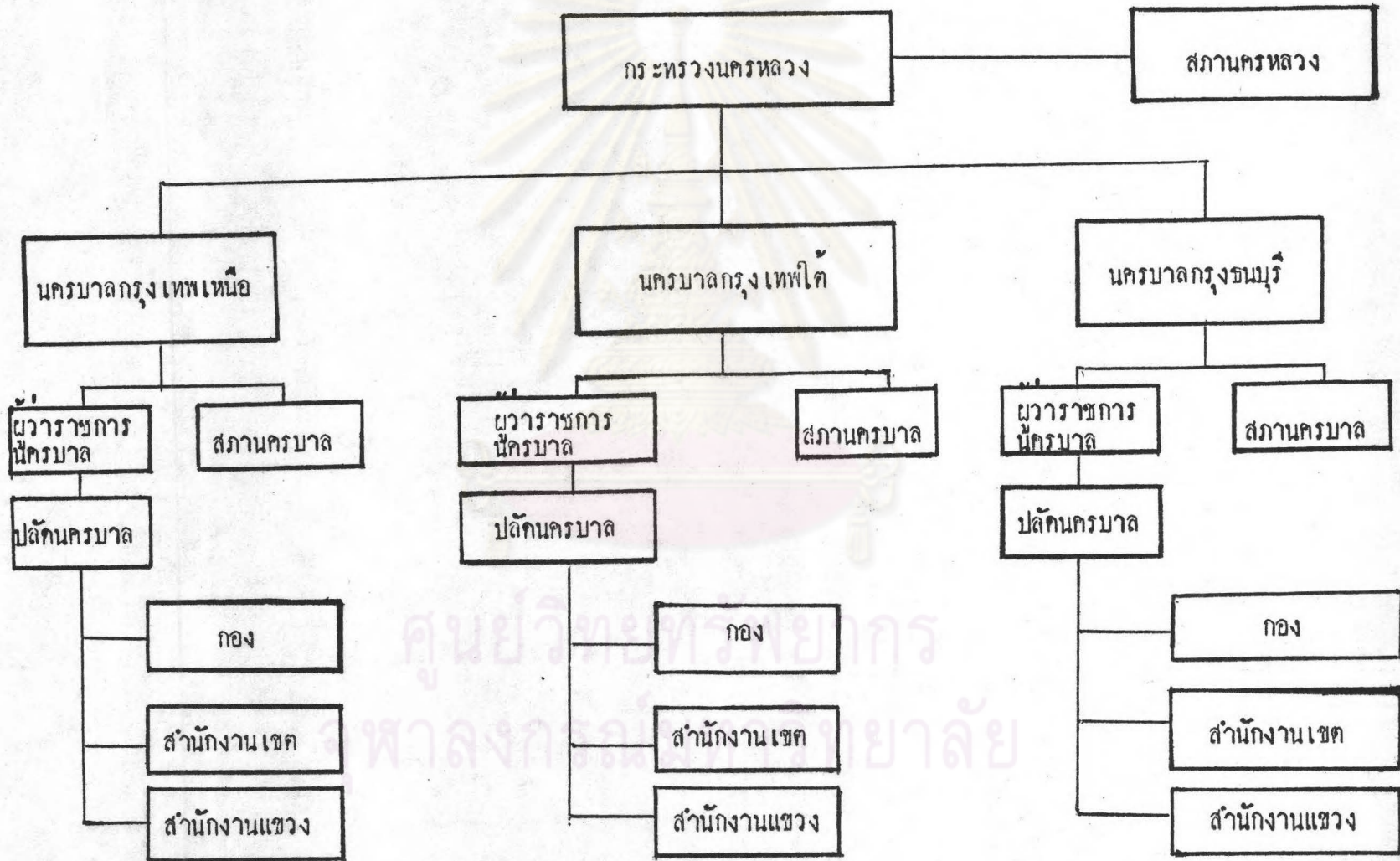
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ ๑๒
ระเบียบบริหารราชการนครหลวง

แผนภูมิที่ ๑๓

ระเบียบบริหารราชการนครบาล

เหตุผลในการจัดตั้งกระทรวงนครหลวง

ผู้วิจัยมี เหตุผลที่สนับสนุนในการจัดตั้งกระทรวงนครหลวงดังต่อไปนี้

๑. การนิยามศัพท์

๑.๑ กระทรวง ผู้วิจัยเสนอให้จัดตั้งองค์กรใหม่นี้ในระดัับ "กระทรวง" เนื่องจากเหตุผลที่ว่า

๑.๑.๑ เป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ประมาณได้วาไม่ต่ำกว่า ๔๔,๘๕๕ คน จะต้องจัดหา ความคุม และใช้จ่ายงบประมาณทั้งของตนเอง และจากการสนับสนุนจากหน่วยอื่น ๆ รวมแล้วไม่ต่ำกว่า ๖,๖๐๐ ล้านบาทต่อปี

๑.๑.๒ เป็นองค์กรที่ต้องรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน จำนวนไม่ต่ำกว่า ๖ ล้านคน ในอาณาเขตพื้นที่ ๑๕๖๘.๗๓ ตารางกิโลเมตร มีขอบข่ายของ ภารกิจในค่านต่าง ๆ มากมาย จนอาจกล่าวได้ว่าหน้าที่ในการปฏิบัติงานขององค์กรนี้มีขอบข่าย เหมือนคณะรัฐบาลที่ตองบริหารราชการในระดัับประเทศ ผู้นำขององค์กรนี้สามารถที่จะไปปฏิบัติ หน้าที่นายกรัฐมนตรีได้ทันที

๑.๑.๓ เป็นองค์กรที่ต้องมีเอกภาพในการนำ และการประสานงานกับ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายความว่าองค์กรนี้จะต้องมีฐานะ ที่เท่าเทียมกัน หรือสูงกว่าหน่วยงานอื่น ๆ

๑.๑.๔ องค์กรนี้ต้องรับผิดชอบการบริหารเมืองหลวงของประเทศ ซึ่งเป็น ศูนย์รวมในกิจกรรมทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคง ของประเทศ ทั้งนี้ องค์กรนี้จะต้องมีฐานะและความสำคัญที่เท่าเทียมกับกระทรวงอื่น ๆ

๑.๑.๕ ในอนาคตองค์กรนี้จะต้องรับผิดชอบต่อการขยายตัวและความ เจริญของชุมชนเมือง ทั้งในส่วนที่เป็นปริมณฑล ซึ่งมีอาณาเขตต่อเนื่องกัน และชุมชนเมืองใน ส่วนต่าง ๆ ของประเทศ

๑.๒ นครหลวง คำว่านครหลวงแสดงให้เห็นถึงฐานะและความสำคัญตลอดจน ความเกี่ยวข้องที่ต้องรับผิดชอบการบริหารงานทั้งหลายทั้งปวงในเขตพื้นที่นครหลวงของประเทศ นอกจากนี้จะช่วยไม่ให้เกิดความสับสนในการเรียกชื่อเขตพื้นที่ กับหน่วยการบริหารกล่าวคือ เขตพื้นที่นครหลวงจะเรียกว่า "กรุงเทพมหานคร" แต่หน่วยการบริหารสำหรับกรุงเทพมหานคร

จะเรียกว่า "กระทรวงนครหลวง" เพราะในปัจจุบันนี้ประชาชนมีความสับสนมากระหว่างการเรียกชื่อเขตพื้นที่ และหน่วยการบริหาร ก็จะเรียกรวมเหมือนกันว่า "กรุงเทพมหานคร"

๑.๓ นครบาล เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นของกระทรวงนครหลวง จึงต้องเรียกชื่อให้แตกต่างกันออกไปเพื่อป้องกันความสับสน และแสดงให้เห็นระดับการปกครองการบริหารที่แตกต่างกัน

ในกระทรวงนครหลวงจะมี ๓ นครบาล คือ

๑.๓.๑ นครบาลกรุงเทพเหนือ เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นในกระทรวงนครหลวง มีเขตปกครองครอบคลุมเขตพื้นที่ เขตดุสิต เขตมีนบุรี เขตหนองจอก เขตลาดกระบัง เขตบางเขน เขตบางกะปิ เขตห้วยขวาง และเขตพญาไท

๑.๓.๒ นครบาลกรุงเทพใต้ เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นในกระทรวงนครหลวง มีเขตปกครองครอบคลุมเขตพื้นที่ เขตพระนคร เขตสัมพันธวงศ์ เขตบางรัก เขตปทุมวัน เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตยานนาวา และเขตพระโขนง

๑.๓.๓ นครบาลกรุงธนบุรี เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นในกระทรวงนครหลวง มีเขตปกครองครอบคลุมเขตพื้นที่ทางฝั่งธนบุรีทั้งหมด

เหตุผลที่ใช้ในการแบ่งนครบาลนั้น มีเกณฑ์การพิจารณาด้วยตัวแปรหลัก ๆ คือ ในแต่ละนครบาลจะมีเขตพื้นที่ที่ติดต่อกัน และมีอาณาเขตพื้นที่เท่า ๆ กัน จำนวนประชากรใกล้เคียงกัน และที่สำคัญคือมีรายได้รวมของประชากรใกล้เคียงกันด้วย

และมีเหตุผลรองลงไปเช่นในการแบ่งเป็น ๓ นครบาลนี้ ประชาชนมีความคุ้นเคยกับการเรียกชื่อและการแบ่งเขตปกครองของกรมตำรวจ (กองบัญชาการตำรวจนครบาล) อยู่แล้ว นอกจากนั้นการจัดตั้ง "นครบาลกรุงธนบุรี" ก็เพื่อเหตุผลทางประวัติศาสตร์ และเป็นการให้ความสำคัญต่อกรุงธนบุรี ซึ่งเป็นเมืองหลวงเก่าของประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันชื่อกรุงธนบุรีหายไป เหลือเป็นเพียงชื่อเขตธนบุรี ซึ่งเป็นเขตพื้นที่และเขตปกครองเล็ก ๆ เทียบเท่าอำเภอเท่านั้น ประเด็นนี้ประชาชนทางฝั่งธนบุรีได้มีข้อเรียกร้องให้มีการรื้อฟื้น และให้ความสำคัญต่อกรุงธนบุรีกันอยู่มาก และพรรคการเมืองต่าง ๆ เช่น พรรคกิจสังคม หรือพรรคประชาธิปัตย์ ก็มักจะหยิบยกเป็นประเด็นสำคัญในการหาเสียงอยู่เสมอ

และเหตุผลอีกประการหนึ่ง ที่ผู้วิจัยได้พิจารณาเห็นว่าการแบ่งออกเป็น ๓ นครบาล ตามที่เสนอมานี้ จะเป็นการใช้ทรัพยากรเกี่ยวกับค่านสถานที่ และบุคลากร ที่มีอยู่ใน "กรุงเทพมหานคร" ขณะนี้ได้อย่างสมประโยชน์และประหยัดอีกด้วย กล่าวคือ ในขณะนี้ "กรุงเทพมหานคร" มีลักษณะของการจัดกลุ่มอาคารสถานที่ และบุคลากร โดยไม่ตั้งใจ หรืออาจจะ เป็นเหตุบังเอิญก็ได้ออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ ๆ อยู่แล้ว คือ

กลุ่มแรก เป็นศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร (เสาชิงช้า) ซึ่งสามารถใช้เป็นที่ตั้งของ "นครบาลกรุงเทพใต้" และเป็นที่ตั้งของ "กระทรวงนครหลวง" ได้ทันที เพราะมีสถานที่กว้างขวางใหญ่โต และเป็นศูนย์กลางของการบริหารอยู่แล้วในปัจจุบัน

กลุ่มที่สอง ขณะนี้ "กรุงเทพมหานคร" กำลังดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงานชั้นที่บริเวณดินแดง ซึ่งเป็นอาคารขนาดใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์จะใช้เป็นที่ทำงานของสำนักงานต่าง ๆ ที่ยังกระจัดกระจายอยู่ อาคารใหม่นี้สามารถใช้เป็นที่ตั้งของ "นครบาลกรุงเทพเหนือ" ได้เป็นอย่างดี เพราะมีเส้นทางคมนาคม และเป็นศูนย์กลางของเขตพื้นที่ใน "นครบาลกรุงเทพเหนือ" ที่เหมาะสมมาก

กลุ่มที่สาม เป็นกลุ่มทางฝั่งธนบุรีมีอาคารของสำนักสวัสดิการสังคม ซึ่งเป็นศาลากลางจังหวัดธนบุรีเดิม และอาคารของสำนักการศึกษา ซึ่งเป็นสำนักงานเทศบาลนครธนบุรีเดิม หน่วยงานทั้งสองอยู่ใกล้กัน และมีอาคารที่กว้างขวาง เหมาะสมที่จะใช้เป็นที่ตั้งของ "นครบาลกรุงเทพธนบุรี" ได้ทันที และประชาชนในฝั่งธนบุรีก็มีความรู้สึกคุ้นเคยสถานที่ดังกล่าวนี้เป็นอย่างดี

๑.๑๔ สำนักงานเขต เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นหน่วยย่อยของนครบาล สำนักงานเขตจะมีชื่อเรียกคือทายเป็นชื่อเขตพื้นที่ เช่น สำนักงานเขตคูสิด ก็คือหน่วยการปกครองท้องถิ่นของเขตคูสิดนั่นเอง สำนักงานเขตคูสิดจะขึ้นตรงต่อนครบาลกรุงเทพเหนือ

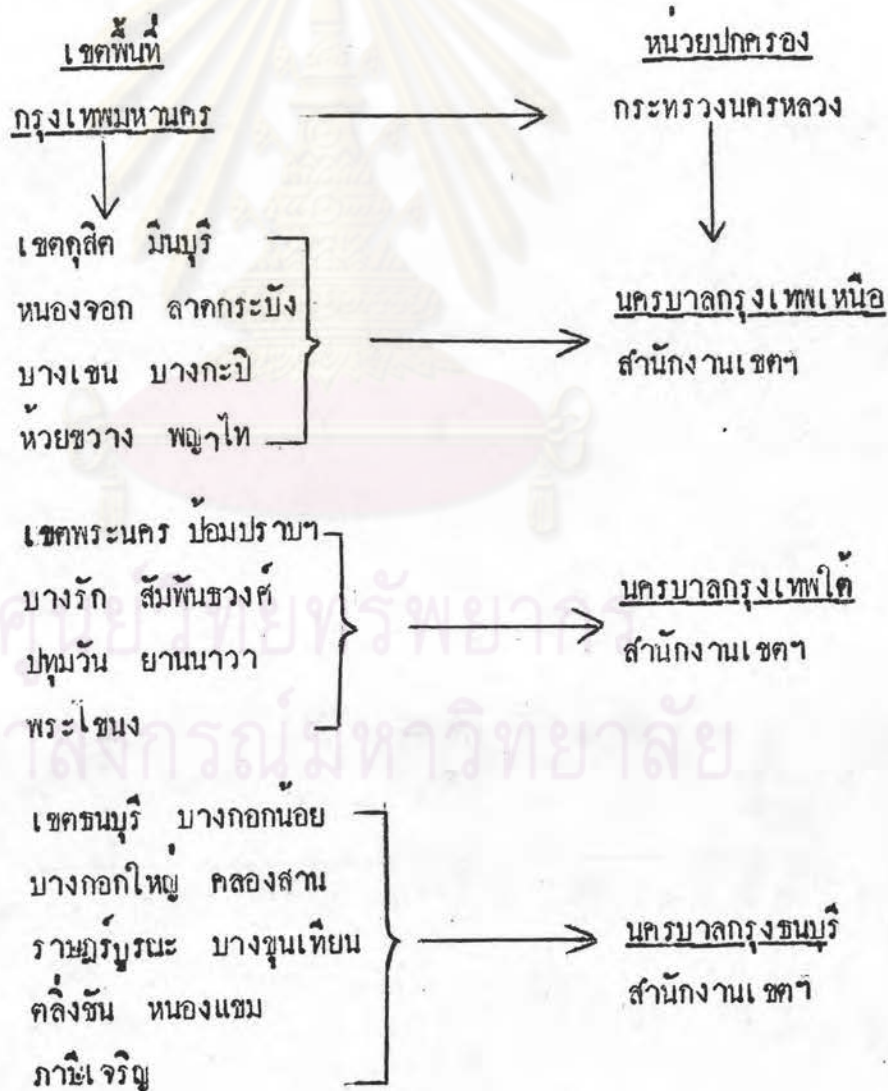
สำนักงานเขต จะมีจำนวนชื่อเรียกและมีเขตปกครองเช่นเดียวกับสำนักงานเขตของ "กรุงเทพมหานคร" ในปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว การที่เรียกชื่อองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่นี้ว่า "กระทรวงนครหลวง" และ "นครบาล" (นครบาลกรุงเทพเหนือ นครบาลกรุงเทพใต้ และนครบาลกรุงเทพธนบุรี) และสำนักงานเขต นั้น นอกจากจะมีเหตุผลตามที่ได้อธิบายและวิเคราะห์มาแล้วทั้งหมดนี้

ส่วนหนึ่งที่ผู้วิจัยพยายามและตั้งใจมากที่สุดในการจัดตั้ง และกำหนดชื่อดังกล่าว ก็เพื่อต้องการให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจได้เร็วที่สุด ง่ายที่สุด และไม่สับสนในการเรียกชื่ออีกต่อไป

ต่อไปนี้เมื่อเราจะเรียกชื่อเมืองหลวงประเทศไทย เราก็นิยามว่า

"กรุงเทพมหานคร" (THE GREATER BANGKOK หรือ BANGKOK METROPOLIS) และในกรุงเทพมหานคร ก็จะมีเขตพื้นที่เป็น ๒๔ เขต ซึ่งมีชื่อเรียกที่ประชาชนรู้จักและคุ้นเคยเป็นอย่างดีอยู่แล้ว และเมื่อเราจะเรียกชื่อองค์กรที่หน้าหน้าในการปกครองบริหารกรุงเทพมหานคร เราก็นิยามว่า "กระทรวงนครหลวง" และในกระทรวงนครหลวงก็จะแบ่งเป็นองค์การปกครองท้องถิ่น คือ "นครบาล" เราจะมี ๓ นครบาล ซึ่งแบ่งเขตปกครองออกเป็น ๓ กลุ่มเขตพื้นที่ และมีสำนักงานเขต ซึ่งเรียกชื่อตามเขตพื้นที่นั้น

๒. เนื่องจากในปัจจุบันนี้กฎหมายกำหนดให้การปกครองในนครหลวงดำเนินการโดยกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเท่านั้น รัฐสภา และรัฐบาลไม่อาจควบคุมดูแลการใช้อำนาจการปกครองประชาชนในนครหลวง และการบริหารราชการนครหลวง เพื่อป้องกันและแก้ไขความผิดพลาด หรือความบกพร่องได้อย่างใกล้ชิด

การจัดทำกฎหมายการบริหารราชการนครหลวง : จากแนวความคิดหลักการ และเหตุผล มาสู่ทางปฏิบัติ

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เสนอแนวความคิด หลักการ และเหตุผลที่สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกระทรวงนครหลวง ซึ่งได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์มาแล้วโดยสำคัญแล้วนั้น ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าเพื่อให้ขอเสนอดังกล่าวมีความเป็นจริง และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ในกรณีที่มีองค์กรหรือสถาบันการเมืองใดมีความเห็นสอดคล้องต้องกันกับข้อเสนอนี้ ก็จะสามารถนำไปใช้ และผลักดันไปตามกลไกของกระบวนการเมืองในระบบรัฐสภาได้ทันที และด้วยเจตนารมณ์ของผู้วิจัย จึงได้ยกร่างกฎหมายขึ้นมา ๓ ฉบับ คือ

๑. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ร่างกฎหมายฉบับนี้จะเป็นการเพิ่มกระทรวงนครหลวงให้เป็นกระทรวงหนึ่งในการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
๒. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการนครหลวง พ.ศ. .... ร่างกฎหมายฉบับนี้จะเป็นแม่บทในการกำหนด และจัดระเบียบบริหารราชการนครหลวงตามแนวความคิด หลักการ และเหตุผลที่ได้เสนอมาแล้วทั้งหมด
๓. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการนครหลวง พ.ศ. .... ร่างกฎหมายฉบับนี้จะจัดระบบการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในกระทรวงนครหลวง และนครบาลขึ้นโดยเฉพาะ เนื่องจากมีลักษณะที่แตกต่างกับข้าราชการประเภทอื่น ๆ เพราะจะมีลักษณะผสมระหว่างการบริหารปฏิบัติของส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และส่วนภูมิภาคอยู่ด้วยกัน ทั้งนี้ การจัดแบ่งสายงาน การกำหนดตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ตลอดจนการควบคุม ดูแล และการจัดระบบการบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง จึงต้องมีลักษณะพิเศษและเป็นการเฉพาะ

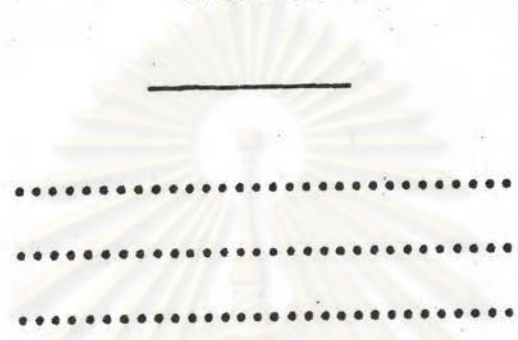
สำหรับรายละเอียดของร่างกฎหมายแต่ละฉบับมีดังต่อไปนี้

(ร่าง)

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖
ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

.....
.....
.....
.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่
๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของ
คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๖) ทวิ ในข้อ ๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราช
บัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕
(ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๐

"(๒) ทวิ กระทรวงนครหลวง"

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๒ ทวิ ข้อ ๑๖ ทวิ และข้อ ๑๖ ทวิ แห่ง
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕

"หมวด ๒ ทวิ

กระทรวงนครหลวง

ข้อ ๑๖ ทวิ กระทรวงนครหลวงมีอำนาจหน้าที่ปกครองและบริหารราชการในเขต
กรุงเทพมหานคร และเขตพื้นที่ตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้รวมทั้งการควบคุมดูแลการปกครอง
ส่วนท้องถิ่นนครบาล

ข้อ ๑๖ ทวิ กระทรวงนครหลวง มีส่วนราชการดังนี้

- (๑) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานเลขาธิการสภานครหลวง
- (๓) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการนครหลวง
- (๔) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๕) สำนักนโยบายและแผนงานนครหลวง
- (๖) สำนักผังนครหลวง
- (๗) กรมสาธารณสุขนครหลวง
- (๘) กรมการศึกษานครหลวง
- (๙) กรมโยชานครหลวง
- (๑๐) กรมสวัสดิการสังคม
- (๑๑) กรมการคลังนครหลวง
- (๑๒) กรมการระบายน้ำ
- (๑๓) กรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อม
- (๑๔) กรมตำรวจเทศกิจ

มาตรา ๕ โฆษกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติ

.....
.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(ร่าง)

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการนครหลวง

พ.ศ. ....

.....
.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการบริหารราชการในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อ
อำนวยความสะดวกและบริการประชาชนโดยใกล้ชิด

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการนครหลวง
พ.ศ. ...."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ โยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๔
- (๒) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๔
- (๓) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๕

- (๔) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๐
- (๕) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๒
- (๖) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๓
- (๗) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๔

บรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ก
บททั่วไป

มาตรา ๕ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใด อ้างถึงกรุงเทพมหานคร เขต แขวง จังหวัด อำเภอ ตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงกระทรวงนครหลวงนครบาล เขต หรือแขวง ตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใด อ้างถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ให้หมายถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวง อ้างถึงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ให้หมายถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครบาล หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อ้างถึงปลัดกรุงเทพมหานคร ให้หมายถึงปลัดกระทรวงนครหลวง หรือปลัดนครบาล อ้างถึงหัวหน้าเขต ให้หมายถึงผู้อำนวยการเขต ตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ บรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ คำสั่ง และระเบียบที่กรุงเทพมหานครใช้บังคับและปฏิบัติอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กระทรวงนครหลวง นครบาลใช้บังคับและปฏิบัติต่อไปแล้วแต่กรณี เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง

มาตรา ๘ ให้บรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และเงินงบประมาณของกรุงเทพมหานครที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นของกระทรวงนครหลวง และให้กระทรวงนครหลวงจัดการโอนส่วนที่ควรเป็นของนครบาลโคกสีนครบาลนั้นต่อไปโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

หมวด ๒

การจัดระเบียบนครหลวง

มาตรา ๙ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นนครหลวงของประเทศไทย ให้มีการบริหารราชการโดยกระทรวงนครหลวง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่และส่วนราชการตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๐ ให้แบ่งพื้นที่การปกครองกรุงเทพมหานครออกเป็นนครบาล จะมีกี่นครบาลแล้วแต่ความเหมาะสม และให้แต่ละนครบาลแบ่งการปกครองออกเป็นเขตและแขวงตามลำกับตามพื้นที่เขตและแขวงที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาณาเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

หมวด ๓

กระทรวงนครบาล

ส่วนที่ ๑

อำนาจหน้าที่

มาตรา ๑๑ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายให้กระทรวงนครหลวงมีอำนาจหน้าที่
ดำเนินกิจการ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงนครหลวงและนครบาล รวมทั้งจัดให้มีตำรวจหรือนายตรวจเทศกิจ กูแลและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายที่เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงนครหลวงและนครบาล

(๒) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

(๓) การรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง

- (๔) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- (๕) กาชนสง
- (๖) การสาธารณสุขโลก
- (๗) การทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด
- (๘) การจัดการศึกษา การทำนุบำรุงศาสนา และการส่งเสริมวัฒนธรรม
- (๙) การส่งเสริมการประกอบอาชีพ
- (๑๐) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๑๑) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- (๑๒) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- (๑๓) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- (๑๔) การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- (๑๕) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (๑๖) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- (๑๗) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (๑๘) การควบคุมความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย

ในโรงแรมสรรพ และสาธารณสุขสถานอื่น ๆ

- (๑๙) การควบคุมอาคาร
- (๒๐) การสาธารณสุขการ
- (๒๑) การตั้งคมสงเคราะห์
- (๒๒) การส่งเสริมการค้า
- (๒๓) การผังเมือง
- (๒๔) การจราจรและวิศวกรรมจราจร
- (๒๕) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- (๒๖) รัฐวิสาหกิจนครหลวง
- (๒๗) การพาณิชย์นครหลวง
- (๒๘) ปฏิบัติและบริหารราชการตามนโยบายของรัฐบาล

ส่วนที่ ๒

การคลังและทรัพย์สิน

มาตรา ๑๒ กระทรวงนครหลวงเป็นส่วนราชการที่ไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ แต่ให้จัดทำงานงบประมาณของกระทรวงนครหลวงเอง

มาตรา ๑๓ งบประมาณรายจ่ายของกระทรวงนครหลวงต้องตราขึ้นเป็นข้อบัญญัตินครหลวง ซึ่งปลัดกระทรวงนครหลวงเป็นผู้เสนอต่อสภานครหลวง ถ้าข้อบัญญัติงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีที่แล้วนั้นไปพลางก่อน

ถ้าในปีใดจำนวนเงินซึ่งได้กำหนดไว้ตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีก็ หรือมีความจำเป็นจะต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีก็ ให้ทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

มาตรา ๑๔ กระทรวงนครหลวงอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินอุดหนุน
- (๒) เงินรายได้ของกระทรวงนครหลวงและนครบาลที่สมทบเข้ากองทุนนครหลวง
- (๓) เงินภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าบริการ และค่าปรับ ตามที่มี

กฎหมายบัญญัติ

(๔) เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

(๕) เงินช่วยเหลือหรือเงินค้ำชดเชยอื่น ๆ

(๖) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๗) เงินกู้โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

(๘) รายได้จากทรัพย์สินของกระทรวงนครหลวง

(๙) รายได้จากรัฐวิสาหกิจ และการพาณิชย์นครหลวง

(๑๐) รายได้จากกาจำหน่ายพันธบัตร เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

(๑๑) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายหรือระเบียบกำหนด

มาตรา ๑๕ กระทรวงนครหลวงให้เป็นไปตามที่ได้อนุญาตไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม การจ่ายเงินซึ่งมิได้อนุญาตไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎระเบียบ หรือข้อบัญญัติว่าด้วยการนั้น

ส่วนที่ ๓

รัฐวิสาหกิจ กิจการ และการพาณิชย์

มาตรา ๑๖ ให้รัฐวิสาหกิจนครหลวงอยู่ในกำกับ การควบคุมของกระทรวงนครหลวง

คือ

- (๑) การปราบปรามนครหลวง
- (๒) การไฟฟ้านครหลวง
- (๓) การขนส่งมวลชนนครหลวง
- (๔) การทางพิเศษนครหลวง
- (๕) รัฐวิสาหกิจนครหลวงอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

รัฐวิสาหกิจใดที่จะโอนให้แก่อันระหว่างกระทรวงนครหลวงกับส่วนราชการอื่น ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๗ ให้กิจการ และการพาณิชย์นครหลวงอยู่ในการกำกับ การควบคุม และในการดำเนินการของกระทรวงนครหลวง คือ

- (๑) บริษัทสหสามัคคีค้าสัตว์
- (๒) กิจการสถานีวิทยุกระจายเสียง ประศ.๗
- (๓) สำนักงานตลาด
- (๔) สำนักงานปุ๋ย
- (๕) สำนักงานสถานขนานูปบาล
- (๖) กิจการอื่นตามที่มิระเบียบจัดตั้ง
- (๗) การพาณิชย์นครหลวงอื่นที่ตราเป็นกฎกระทรวงจัดตั้ง

กิจการ และการพาณิชย์ใดที่จะโอนให้แก่อันระหว่างกระทรวงนครหลวงกับนครบาล ให้ตราเป็นกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๔

สถานครหลวง

มาตรา ๑๘ สถานครหลวงมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ร่างข้อบังคับการประชุมสถานครหลวง
- (๒) พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณให้ส่วนราชการในกระทรวงนครหลวง และนครบาลต่าง ๆ
- (๓) พิจารณาร่างข้อบัญญัตินครหลวงว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวงนครหลวง
- (๔) พิจารณาร่างข้อบัญญัตินครหลวงว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของกระทรวงนครหลวง

มาตรา ๑๙ สมาชิกสถานครหลวงประกอบด้วย

- (๑) ผู้ว่าราชการนครบาลทุกนครบาล เป็นสมาชิกสถานครหลวงประเภทหนึ่ง
  - (๒) ประธานสถานครบาลทุกนครบาล เป็นสมาชิกสถานครหลวงประเภทหนึ่ง
  - (๓) ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนเท่ากับสมาชิกสถานครหลวงประเภทหนึ่ง
- เป็นสมาชิกสถานครหลวงประเภทสอง

มาตรา ๒๐ ให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง เรื่องเลือกประธานสภาและรองประธานสภาไว้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำนายกรัฐมนตรีประกาศชื่อประธานสภาและรองประธานสถานครหลวงผู้ได้รับเลือกในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๑ ประธานสภาหรือรองประธานสถานครหลวงพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) ไม่ไ้เป็นผู้ว่าราชการนครบาล สำหรับสมาชิกสถานครหลวงประเภทหนึ่ง
- (๒) ไม่ไ้เป็นประธานสถานครบาล สำหรับสมาชิกสถานครหลวงประเภทหนึ่ง
- (๓) ตาย หรือลาออกจากตำแหน่ง สำหรับสมาชิกสถานครหลวงประเภทสอง

มาตรา ๒๒ ให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๕๗ เรื่องอำนาจหน้าที่ของประธานสภาและรองประธานสภา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๓ ในปีหนึ่งให้มีการประชุมสภานครหลวงหนึ่งสมัย มีกำหนดเวลาสามสัปดาห์ แต่ถ้ามีกรณีจำเป็นให้ประธานสภานครหลวงส่งขยายสมัยประชุมออกไปอีกได้ตามความจำเป็น ครั้งละไม่เกินสัปดาห์วัน แต่ถ้าหมกเรื่องที่จะประชุมก่อนกำหนดเวลาสามสัปดาห์ให้ปัดสมัยประชุมได้

วันเริ่มประชุมสามัญประจำปีให้สภานครหลวงกำหนด

ให้ประธานสภานครหลวงเป็นผู้เรียกประชุมสภานครหลวง และเป็นผู้เปิดหรือปิดการประชุม

มาตรา ๒๔ นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อมีกรณีเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ของนครหลวง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงขอให้เรียกประชุมสภานครหลวงเป็นการประชุมวิสามัญได้ ให้ประธานสภานครหลวงเรียกประชุมโดยกำหนดวันประชุมภายในสัปดาห์วันนับแต่วันได้คำขอ

สมัยประชุมวิสามัญใหม่กำหนดเวลาสามสัปดาห์ แต่ถ้ากรณีจำเป็นให้ประธานสภานครหลวงส่งขยายสมัยประชุมวิสามัญออกไปอีกได้ตามความจำเป็น ครั้งละไม่เกินสัปดาห์วัน แต่ถ้าหมกเรื่องที่จะประชุมก่อนกำหนดเวลาสามสัปดาห์ให้ปัดสมัยประชุมได้

มาตรา ๒๕ การประชุมสภานครหลวงทุกคราวต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงจะเข้าประชุมสภานครหลวงก็ได้ แต่ปลัดกระทรวงนครหลวง หรือผู้ที่ปลัดกระทรวงนครหลวงมอบหมายมีหน้าที่เข้าประชุมสภานครหลวง และมีสิทธิ์แถลงข้อเท็จจริงหรือเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิ์ออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๒๖ ให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๓ เรื่องการลงมติมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๗ การประชุมของสภานครหลวงย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดในข้อบังคับว่าด้วยการประชุมสภานครหลวง แต่ถ้าปลัดกระทรวงนครหลวงหรือสมาชิกสภานครหลวงมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดร้องขอให้ประชุมลับก็ให้ประชุมลับ

มาตรา ๒๘ ให้มีคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณา ร่างข้อบัญญัติงบประมาณจำนวน ไม่เกินสิบเอ็ดคน โดยเลือกจากสมาชิกสภานครหลวงหกคน และปลัดกระทรวงนครหลวงมีสิทธิ เสนอชื่อบุคคลผู้มีไ้เป็นสมาชิกสภานครหลวงให้สภานครหลวงตั้งเป็นกรร มการ ได้จำนวนห้าคน

ให้คณะกรรมการวิสามัญตามวรรคหนึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาการจ้ดสรร เงินงบประมาณ ตามมาตรา ๑๘(๒) กวย

คณะกรรมการวิสามัญให้มีวาระการปฏิบัติหน้าที่คราวละหนึ่งปี

มาตรา ๒๙ คณะกรรมการวิสามัญมีอำนาจเรียกเจ้าหน้าที่ของกระทรวงนครหลวงมา แสดงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคึกเห็นในกิจการที่กระทำ และถ้ามีความจำเป็นอาจตั้งคณะ- อนุกรรมการขึ้นพิจารณารายละเอียดในเรื่องที่เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการวิสามัญ แล้ว เสนอรายงาน ต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๓๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ ในกรณีที่สภานครหลวงเห็นชอบด้วยกับร่าง ข้อบัญญัติงบประมาณ ให้สภานครหลวงเลือกคณะกรรมการวิสามัญตามมาตรา ๒๘ เพื่อพิจารณา ร่างข้อบัญญัติงบประมาณนั้นตามข้อบังคับของสภานครหลวง และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง นครหลวง ลงนามและประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับ

มาตรา ๓๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ ในกรณีที่สภานครหลวงไม่เห็นด้วยกับข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย ให้สภานครหลวงตั้งสมาชิกสภานครหลวงจำนวนห้าคน และปลัดกระทรวง นครหลวงตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภานครหลวงจำนวนสี่คน ประกอบเป็นคณะกรร มวิธิการร่วม เพื่อพิจารณาข้อยุติความขัดแย้งในสาระสำคัญที่บัญญัติไว้ในร่างข้อบัญญัติงบประมาณ แล้วรายงาน ผลการพิจารณาต่อสภานครหลวงภายในสิบวันนับแต่วันที่สภานครหลวงตั้งกรรมาธิการร่วม

ในกรณีที่สภานครหลวงยังคงยืนยันไม่ เห็นชอบด้วยตามร่างข้อบัญญัติงบประมาณที่ คณะกรรมาธิการพิจารณา ก็ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงลงนามในร่างข้อบัญญัติงบประมาณ ซึ่งคณะกรรมาธิการพิจารณาแล้วนั้น และประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเสมือนหนึ่งว่าสภา นครหลวงได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

มาตรา ๓๒ ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายเพิ่มเติม สภาครหลวงจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สภาครหลวง

ไต่พิจารณาว่าร่างข้อบัญญัติงบประมาณนั้น เป็นครั้งแรก

ถ้าสภานครหลวงพิจารณาว่าร่างข้อบัญญัตินั้น ไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนดก็กล่าวในวาระหนึ่งให้ถือว่าสภานครหลวงได้ให้ความเห็นชอบในร่างข้อบัญญัตินั้น และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงลงนามและประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับ

มาตรา ๓๓ ให้ประธานสภานครหลวง รองประธานสภานครหลวง และสมาชิกสภานครหลวง รวมทั้งคณะกรรมการมาธิการ คณะกรรมการที่สภาตั้งขึ้น และคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการตั้ง ได้รับเงินค่าเบี้ยประชุม หรือค่าตอบแทนตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

ส่วนที่ ๕

กองทุนนครหลวง

มาตรา ๓๔ ให้กระทรวงนครหลวงมีอำนาจนำเงินรายได้ของกระทรวงนครหลวง และนครบาลเข้าสมทบเป็น "กองทุนนครหลวง" เพื่อจัดสรรให้แก่ส่วนราชการและหน่วยงานในทบวงนครหลวง และนครบาลได้

เงินรายได้ประเภทใดที่จะนำเข้ามาสมทบเป็นกองทุนให้ตราเป็นกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๖

การควบคุมนครบาล

มาตรา ๓๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงออกระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการคลัง การเงิน การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สิน การจัดหาพัสดุ การจ้าง และระเบียบอื่น ๆ เกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของนครบาลขึ้นไว้

มาตรา ๓๖ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติราชการของนครบาล เพื่อการนี้ ให้มีอำนาจสอบสวนข้อเท็จจริงหรือสั่งให้นครบาลชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของนครบาล และจะยับยั้งการปฏิบัติราชการใดของนครบาลที่ขัดต่อกฎหมายก็ได้

หมวด ๔

การจัดระเบียบนครบาล

มาตรา ๓๗ โทนครบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีระเบียบบริหารตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๘ ท้องถิ่นประชาคมใดมีราษฎรตั้งแต่สามแสนคนขึ้นไป โดยราษฎรเหล่านั้น อยู่หนาแน่นเฉลี่ยแล้วไม่ต่ำกว่าสามพันคนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร ให้จัดตั้งท้องถิ่นประชาคมนั้น เป็นนครบาลตามพระราชบัญญัตินี้

การจัดตั้งหรือยุบเลิกนครบาล การกำหนดชื่อ หรือเปลี่ยนแปลงชื่อนครบาล การกำหนดพื้นที่หรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่นครบาล ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

เว้นแต่พระราชบัญญัติกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สรรวัตรกำนัน ในท้องถิ่นประชาคมที่ได้รับการจัดตั้งเป็นนครหลวงหม่อมอำนาจและหน้าที่เฉพาะ ในเขตที่ได้รับการจัดตั้งนั้น นับแต่วันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับเป็นต้นไป

มาตรา ๓๙ การจัด ยุบ หรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่นครบาลหรือเขตในภายหลังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๗ ถ้าไม่กระทบกระเทือนต่อการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาณาเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานครที่มีอยู่ในพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔๐ ให้แบ่งพื้นที่การปกครองนครหลวงออกเป็นเขต ในเขตหนึ่ง ถ้าเห็นสมควร อาจแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็นแขวง

การแบ่งพื้นที่การปกครองนครหลวงออกเป็นเขตหรือแขวง การกำหนดชื่อหรือเปลี่ยนแปลงชื่อเขตหรือแขวง การกำหนดพื้นที่หรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตหรือแขวง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔๑ ให้จัดตั้งนครบาลกรุงเทพเหนือ นครบาลกรุงเทพใต้ และนครบาลกรุงเทพมหานคร มีเขตท้องที่ดังต่อไปนี้

(๑) นครบาลกรุงเทพเหนือ มีเขตท้องที่ตามที่เขตคูสิต เขตมีนบุรี เขตหนองจอก เขตลาดกระบัง เขตบางเขน เขตบางกะปิ เขตห้วยขวาง และเขตพญาไท

(๒) นครบาลกรุงเทพใต้ มีเขตท้องที่ตามที่เขตพระนคร เขตสัมพันธวงศ์ เขตบางรัก เขตปทุมวัน เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตยานนาวา และเขตพระโขนง

(๓) นครบาลกรุงธนบุรี มีเขตท้องที่ตามที่เขตทางฝั่งธนบุรีทั้งหมด

หมวด ๕

การบริหารนครบาล

มาตรา ๔๒ การบริหารนครบาลประกอบด้วย

- (๑) สถานนครบาล
- (๒) ผู้ว่าราชการนครบาล

ส่วนที่ ๑

สถานนครบาล

มาตรา ๔๓ สถานนครบาลประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๓

มาตรา ๔๔ การเลือกตั้งสมาชิกสถานนครบาลจะกระทำใ้เมื่อมีพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้มีการเลือกตั้งแล้ว ในพระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุวันเลือกตั้ง และระยะเวลารับสมัครเลือกตั้ง

ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสถานนครบาลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการนครบาลและสมาชิกสถานนครบาล

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสถานนครบาลให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสถานนครบาลต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยตามกฎหมาย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง และ
- (๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน

มาตรา ๔๖ บุคคลผู้มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล คือ

- (๑) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ
- (๒) หูหนวกและเป็นใบ้ซึ่งไม่สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้
- (๓) ภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๔) ต้องคุมขังโดยหมายของศาลหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
- (๕) อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา

มาตรา ๔๗ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้ใดสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖ ด้วย
- (๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง และ
- (๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเทศบาลที่สมัครเป็นเวลาติดต่อกันจนถึงวันสมัครไม่น้อยกว่า หนึ่งร้อยแปดสิบวัน หรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ไว้ในเขตเทศบาลที่สมัครในปีที่สมัครหรือในปีก่อนที่สมัครหนึ่งปี

มาตรา ๔๘ บุคคลผู้มีสัญชาติซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว จะเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลได้ต้องมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้ทดสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมปีที่แปด หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า หรือมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษา หรือตามแผนการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๒๐ แล้วแต่กรณี หรือได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียน หรือสถานการศึกษาอื่นในระดับมัธยมศึกษาในประเทศจนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่าหรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่านั้น

มาตรา ๔๙ บุคคลผู้มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล คือ

- (๑) คติยาเสพติดให้โทษ
- (๒) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคฤ
- (๓) เป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๘(๑) (๒) (๓)

หรือ (๕)

- (๔) ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก และถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายนั้น
- (๕) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป และโทษนั้นยังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- (๖) เป็นสมาชิกสภาซึ่งมีหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (๗) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาซึ่งมีหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (๘) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (๙) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของทางราชการ หรือของรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ หรือเทศพาณิชย์ของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น
- (๑๐) เป็นบุคคลซึ่งทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจไล่ออกหรือปลดออกหรือให้ออกหรือเลิกจ้างเพราะทุจริตต่อหน้าที่ นับแต่วันที่ไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้าง แล้วแต่กรณี ถึงวันสมัครเลือกตั้งยังไม่ครบแปดปี
- (๑๑) เป็นผู้ถูกถอดถอนให้ออกจากตำแหน่งผู้ว่าราชการนครบาล ตามมาตรา ๖๐ ถึงวันรับสมัครเลือกตั้งยังไม่ครบแปดปี
- (๑๒) เป็นผู้เคยถูกให้ออกจากตำแหน่งสมาชิกสภานครบาลตามมาตรา ๒๔(๗) หรือ (๘) ถึงวันสมัครรับเลือกตั้งยังไม่ครบแปดปี
- (๑๓) เป็นผู้ถูกสั่งให้ออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาซึ่งมีหน้าที่ทางนิติบัญญัติสมาชิกสภาท้องถิ่นคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เพราะประพฤติหรือกระทำการหรือปฏิบัติเสื่อมเสียตามที่กฎหมายที่กำหนดตำแหน่งบัญญัติไว้ และนับแต่วันที่ออกจากตำแหน่งจนถึงวันที่รับสมัครยังไม่ครบแปดปี

มาตรา ๕๐ ให้สภานครบาลมีสมาชิกผู้สืบสืบทอด และอายุของสภานครบาลมีกำหนดคราวละห้าปีนับแต่วันเลือกตั้ง

เมื่ออายุของสภานครบาลสิ้นสุดลงให้จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภานครบาลขึ้นใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่อายุของสภานครบาลสิ้นสุดลง

มาตรา ๕๑ ผู้ว่าราชการนครบาลอาจเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงให้ยุบสภานครบาลเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภานครบาลใหม่ได้ ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงเห็นชอบด้วยตามข้อเสนอของผู้ว่าราชการนครบาล ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงประกาศยุบสภานครบาลในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นต้องแสดงเหตุผลไว้ด้วย

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการนครบาลเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงให้ยุบสภานครบาลตามความในวรรคหนึ่ง แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงไม่สั่งยุบสภานครบาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับข้อเสนอจากผู้ว่าราชการนครบาล ถ้าผู้ว่าราชการนครบาลยังเห็นว่าควรยุบสภานครบาลก็ให้เสนอทบทวนไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงได้รับข้อเสนอครั้งแรก

ภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงได้รับข้อเสนอให้ทบทวนของผู้ว่าราชการนครบาลตามวรรคสอง ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงไม่เห็นชอบกับข้อเสนอ นั้น ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงนครหลวงพร้อมด้วยเหตุผล

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการนครบาลจะเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงให้สั่งยุบสภานครบาลในเหตุการณืเดียวกันอีก ให้กระทำไ้เมื่อพ้นเก้าสิบวันนับแต่วันที่ครบสามสิบวันตามวรรคสาม

มาตรา ๕๒ สมาชิกภาพของสมาชิกสภานครบาล เริ่มแต่วันเลือกตั้งและอยู่ในตำแหน่งตามอายุของสภานครบาล

เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภานครบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภานครบาลหรือเมื่อมีการยุบสภานครบาลให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภานครบาลขึ้นแทนภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน เว้นแต่อายุของสภานครบาลจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

สมาชิกสภานครบาลผู้เข้ามาแทนนั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภานครบาลที่เหลืออยู่

มาตรา ๕๓ ก่อนเข้ารับหน้าที่สมาชิกสภานครบาลต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภานครบาลว่า จะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งจะซื่อสัตย์สุจริตและปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น

มาตรา ๕๔ สมาชิกสภานครบาลย่อมเป็นผู้แทนของราษฎรในเขตนครบาลนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของคนไทยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ

มาตรา ๕๕ สมาชิกสภานครบาลต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของกระทรวงนครหลวงหรือของนครบาลทุกนครบาล หรือบริษัทซึ่งนครบาลทุกนครบาลถือหุ้น หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๕๖ สมาชิกภาพของสมาชิกสภานครบาลสิ้นสุดลงด้วยเหตุใดก็ตามดังต่อไปนี้

- (๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภานครบาลหรือมีการยุบสภานครบาล
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออกโดยยื่นใบลาออกต่อประธานสภานครบาล และให้มีผลนับแต่วันยื่นใบลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๕๔ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๖ เว้นแต่

กรณีตามมาตรา ๒๒(๒)

- (๕) กระทบการอื่นต้องห้ามตามมาตรา ๒๔
- (๖) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๗) สภานครบาลวินิจฉัยให้ออกเพราะเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่นครบาล โดยสมาชิกสภานครบาลไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเข้าชื่อเสนอญัตติให้สภานครบาลวินิจฉัย และมีมติในข้อนี้ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภานครบาลทั้งหมด ทั้งนี้ให้มีผลตั้งแต่วันที่สภานครบาลลงมติ

(๘) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงสั่งให้ออกโดยความเห็นว่ามีความประพฤติในทางจะนำความซึ่งเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง หรือเสื่อมเสียแก่นครบาล หรือแก่ราชการว่าเป็นความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชนหรือขาดการประชุมสภานครบาลตลอดสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไว้ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยไม่แจ้งให้ประธานสภานครบาลทราบ

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่มีข้อกล่าวหาว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภานครบาลสิ้นสุดลงเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๕๓(๕) หรือ (๘) หรือมีเหตุที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงอาจสั่งให้ออกตามมาตรา ๕๓(๘) ให้ประธานสภานครบาลดำเนินการสอบสวน ถ้าประธาน

สภากรบารายงานว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนนั้นสิ้นสุดลงตามข้อกล่าวหาที่นั้น และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงมีคำสั่งให้สมาชิกสภากรบารพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๕๓ (๘) หรือ ๕ ให้นำมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๔ ให้สภากรบารเลือกสมาชิกสภากรบารเป็นประธานสภากรบารคนหนึ่ง และรองประธานสภากรบารคนหนึ่ง จากสมาชิกสภากรบาร โดยให้ดำรงตำแหน่งทันทีที่ได้รับเลือก

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงประกาศชื่อประธานสภาและรองประธานสภากรบารผู้ได้รับเลือกในราชกิจจานุเบกษา

ประธานสภาและรองประธานสภากรบารดำรงตำแหน่งคราวละหนึ่งปี

มาตรา ๕๕ ประธานสภาหรือรองประธานสภากรบาร พ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระ ภัยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ขาดจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรบาร

(๒) ลาออกจากตำแหน่ง โดยยื่นใบลาออกต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวง และให้มีผลนับแต่วันที่ยื่นใบลาออก

(๓) เมื่อสมาชิกสภากรบาร ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเข้าชื่อเสนอญัตติให้สภากรบารมีการ เลือกตั้งประธานสภาหรือรองประธานสภากรบารใหม่ และสภากรบารมีมติตามนั้นด้วยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

มาตรา ๕๖ ประธานสภากรบารมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการของสภากรบารให้เป็นไปตามข้อบังคับของสภากรบาร

รองประธานสภากรบารมีอำนาจหน้าที่กระทำการแทนประธานสภากรบารเมื่อประธานสภากรบารไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือกรณีที่ประธานสภากรบารมอบหมาย

เมื่อประธานสภาและรองประธานสภากรบาร ไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้สมาชิกสภากรบาร เลือกสมาชิกสภากรบารคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานเฉพาะในการ ประชุมคราวนั้น

มาตรา ๖๑ ให้มีเลขานุการประธานสภาเทศบาลหนึ่งคน และผู้ช่วยเลขานุการ
ประธานสภาเทศบาลหนึ่งคน โดยประธานสภาเทศบาลเป็นผู้แต่งตั้ง

มาตรา ๖๒ สภาเทศบาลมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของสมาชิก
สภาเทศบาล ข้อบังคับการประชุม เกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภาเทศบาล
รองประธานสภาเทศบาล และคณะกรรมการประจำสภาเทศบาล วิธีการประชุม การเสนอและ
พิจารณาร่างข้อบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การตั้งกระทู้ถาม
การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และกิจการอื่น อันเป็นหน้าที่ของ
สภาเทศบาล

มาตรา ๖๓ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ให้รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงนครหลวงเรียกประชุมสภาเทศบาลเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญของสภาเทศบาล ไม่น้อยกว่าสองสมัย แต่ต้องไม่เกิน
สี่สมัย จำนวนสมัยประชุมสามัญและวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีแต่ละสมัยให้สภาเทศบาลกำหนด

สมัยประชุมสามัญของสภาเทศบาลสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดเวลาสามสิบวันแต่ถ้ามีกรณี
จำเป็นให้ประธานสภาเทศบาลส่งขยายสมัยประชุมสามัญออกไปอีกได้ตามความจำเป็นครั้งละ
ไม่เกินสิบห้าวัน

การปิดสมัยการประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาสามสิบวันจะกระทำได้แต่โดยความ
เป็นชอบของสภาเทศบาล

ให้ประธานสภาเทศบาลเป็นผู้เรียกประชุมสภาเทศบาลตามสมัยประชุม และเป็น
เปิดหรือปิดการประชุม

มาตรา ๖๔ นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อมีกรณีเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์
ของนครบาลผู้ว่าราชการนครบาล หรือสมาชิกสภาเทศบาลมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของ
จำนวนสมาชิกทั้งหมด อาจทำคำร้องยื่นต่อประธานสภาเทศบาลขอให้เรียกประชุมสภาเทศบาล
เป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้ ให้ประธานสภาเทศบาลเรียกประชุมโดยกำหนดวันประชุมภายใน
สิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้อง

สมัยประชุมวิสามัญให้มีกำหนดเวลาสามสิบวัน แต่ถ้ามิกรณีจำเป็นให้ประธานสภาอนุบาล
ตั้งขยายสมัยประชุมวิสามัญออกไปอีกได้ตามความจำเป็นครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน

การปิดสมัยประชุมวิสามัญก่อนครบกำหนดเวลาสามสิบวันจะกระทำได้แต่โดยความเห็นชอบ
ของสภาอนุบาล

มาตรา ๒๕ การประชุมสภาอนุบาลทุกคราวต้องมีสมาชิกมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง
ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ผู้ว่าราชการนครบาล รองผู้ว่าราชการนครบาล และหรือผู้ที่ผู้ว่าราชการนครบาล
มอบหมายมีหน้าที่เข้าประชุมสภาอนุบาล และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยว
กับงานในหน้าที่ที่ประชุมแต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๒๖ การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่ที่มี
บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้ หรือในข้อบังคับว่าด้วยการประชุมสภาอนุบาล

สมาชิกสภาอนุบาลหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามิคะแนนเสียง
เท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้สภาอนุบาลประชุมปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจหน้าที่
หรือเรื่องฝ่าฝืนกฎหมาย

มาตรา ๒๘ การประชุมของสภาอนุบาลยอมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนด
ในข้อบังคับว่าด้วยการประชุมสภาอนุบาล แต่ถ้ามิผู้ว่าราชการนครบาลหรือสมาชิกสภาอนุบาล
มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

มาตรา ๒๙ ในที่ประชุมสภาอนุบาล สมาชิกยอมมีสิทธิตั้งกระทู้ถามผู้ว่าราชการนครบาล
ในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของนครบาล แต่ผู้ว่าราชการนครบาลยอมไว้ซึ่งสิทธิที่จะ
ไม่ตอบเมื่อเห็นว่าเรื่องนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญ
ของนครบาล

มาตรา ๓๐ สมาชิกสภาอนุบาลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิก
ทั้งหมดมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอให้ ปิกอภิปรายทั่วไป เพื่อให้ผู้ว่าราชการนครบาลแถลงข้อเท็จจริง
หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการนครบาล

ผู้ตั้งกติกาลงในวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อประธานสภาเทศบาล และให้ประธานสภาเทศบาล
แจ้งไปยังผู้ว่าราชการนครบาล เพื่อกำหนดวัน เวลาสำหรับการเปิดอภิปรายทั่วไป ซึ่งต้องไม่ช้า
กว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการนครบาลได้รับแจ้ง

การอภิปรายทั่วไปตามมาตรานี้ สภาเทศบาลจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา ๗๑ สภาเทศบาลมีอำนาจเลือกสมาชิกสภาเทศบาล ทั้งเป็นคณะกรรมการ
สามัญประจำสภาเทศบาล และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลหรือมิได้ เป็นสมาชิก
สภาเทศบาลทั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญเพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา เรื่อง
ใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของนครบาลแล้วรายงานต่อสภาเทศบาล หรือให้ขอปรึกษาหรือแนะนำ
ในนามของสภาเทศบาลต่อผู้ว่าราชการนครบาล ขอเสนอของคณะกรรมการตั้งกล่าว ประธาน
สภาเทศบาลจะส่งให้ผู้ว่าราชการนครบาลพิจารณาทำเนิการหรือจะนำเข้าหารือต่อสภาเทศบาล
ก่อนก็ได้

คณะกรรมการสามัญประจำสภาเทศบาลคณะหนึ่งให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยผู้ว่า
ราชการนครบาลมีสิทธิเสนอชื่อบุคคลผู้มิได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลเพื่อให้สภาเทศบาลทั้งเป็น
กรรมการในคณะกรรมการวิสามัญชุด ๆ ได้เป็นจำนวนไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งคณะ
ถ้าผู้ว่าราชการนครบาลผู้เสนอชื่อดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง ให้กรรมการวิสามัญผู้ว่าราชการนครบาล
เสนอชื่อนั้นพ้นจากตำแหน่งด้วย

มาตรา ๗๒ คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณให้มีจำนวนไม่
เกินเก้าคน และผู้ว่าราชการนครบาลมีสิทธิเสนอชื่อบุคคลผู้มิได้เป็นสมาชิกนครบาลให้สภาเทศบาล
ทั้งเป็นกรรมการได้ไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งคณะ

มาตรา ๗๓ การประชุมคณะกรรมการตามมาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ ต้องมี
กรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุมและให้
ใช้บังคับว่าด้วยการประชุมสภาเทศบาลโดยอนุโลม

มาตรา ๗๔ คณะกรรมการของสภาเทศบาลมีอำนาจเรียกเจ้าหน้าที่ของนครบาล
มาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวน
หรือศึกษาอยู่นั้นได้ ทั้งนี้ จะกระทำนอกสมัยประชุมของสภาเทศบาลก็ได้ และถ้ามีความจำเป็น

คณะกรรมการแต่ละคณะอาจตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นพิจารณารายละเอียดในเรื่องที่เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ แล้วเสนอรายงานต่อคณะกรรมการก็ได้

มาตรา ๓๕ คณะกรรมการวิสามัญและวิสามัญเฉพาะกิจ ให้สิ้นสภาพไปหลังจากที่ไต่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายและเสนอรายงานต่อสภานครบาลเรียบร้อยแล้ว

คณะกรรมการสามัญและวิสามัญประจำสภานครบาลให้มีวาระการปฏิบัติหน้าที่คราวละหนึ่งปี

มาตรา ๓๖ ให้ประธานสภานครบาล รองประธานสภานครบาล และสมาชิกสภานครบาล รวมทั้งคณะกรรมการที่สภานครบาลตั้งขึ้น ได้รับเงินประจำตำแหน่ง เงินค่าเบี้ยประชุม และเงินตอบแทนอื่น ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

ส่วนที่ ๒

ผู้ว่าราชการนครบาล

มาตรา ๓๗ ให้นครบาลมีผู้ว่าราชการนครบาลคนหนึ่ง ซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นโดยวิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

การเลือกตั้งผู้ว่าราชการนครบาลจะกระทำไ้เมื่อใดมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งแล้ว ในพระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุวันเลือกตั้งและระยะเวลาสมัครรับเลือกตั้ง

ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการนครบาลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการนครบาลและสมาชิกสภานครบาล

ผลการเลือกตั้งผู้ว่าราชการนครบาลให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๘ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการนครบาลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภานครบาลตามมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓

มาตรา ๓๙ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการนครบาลต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖

มาตรา ๔๐ ผู้ว่าราชการนครบาลมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปีนับแต่วันเลือกตั้ง
เมื่อผู้ว่าราชการนครบาลพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้จัดการเลือกตั้งขึ้นใหม่ภายใน
หกสิบวันนับแต่วันสิ้นสุดวาระ แต่ถ้าวางผู้ว่าราชการนครบาลว่างลงโดยเหตุอื่น ให้ทำการ
เลือกตั้งขึ้นใหม่ภายในเก้าสิบวัน และให้ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งโดยเริ่มนับวาระใหม่

มาตรา ๔๑ ให้ผู้ว่าราชการนครบาลดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้ง
ใหม่จนหมายงานในหน้าที่ผู้ว่าราชการนครบาลภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๔๒ ผู้ว่าราชการนครบาลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบายและบริหารราชการของนครบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย
- (๒) สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการของนครบาลตามระเบียบและบทบัญญัติ

แห่งกฎหมาย

(๓) แต่งตั้งผู้ว่าราชการนครบาล เลขานุการผู้ว่าราชการนครบาล ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการนครบาล และแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา หรือคณะที่ปรึกษา
ของผู้ว่าราชการนครบาล หรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการของนครบาล

(๔) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

นครหลวงมอบหมาย

(๕) วางระเบียบอื่นเพื่อให้งานของนครบาล เป็นไปโดยเรียบร้อย

(๖) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินครหลวง

(๗) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และ

กฎหมายอื่น

มาตรา ๔๓ ให้ผู้ว่าราชการนครบาลเป็นผู้บังคับบัญชา ราชการนครบาลและลูกจ้าง
นครบาล และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของนครบาล

มาตรา ๔๔ ผู้ว่าราชการนครบาล

(๑) ต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ
หรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของกระทรวงนครหลวง หรือนครบาลใด หรือบริษัทซึ่งกระทรวง

นครบาล หรือนครบาลไคถือหุ้หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เว้นแต่ตำแหน่งที่คองค่างคามบหมัญญิตีแห่งกฎหมาย

(๒) คองไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษ จากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของกระทรวงนครหลวง หรือของนครบาลไค หรือบริษัทซึ่งกระทรวงนครหลวงหรือนครบาลไคถือหุ้ นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ หรือบริษัทปฏิบัติกับบุคคลอื่นในธุรกิจการงานตามปกติ

(๓) คองไม่เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนไคเสียในสัญญาที่ทำกับนครบาล หรือการพาณิชย์ของกระทรวงนครบาลหรือของนครบาลไค หรือบริษัทซึ่งกระทรวงนครหลวงหรือนครบาลไคถือหุ้ เว้นแต่กรณีที่อยู่ว่าราชการนครบาลไคเป็นคู่สัญญาหรือเป็นผู้มีส่วนไคเสียในสัญญาอยู่ก่อนไครับการเลือกตั้ง

บหมัญญิตีตามมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่อยู่ว่าราชการนครบาลรับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ หรือเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่อยู่ว่าราชการนครหลวงรับเงินทดแทน เงินค่าเบี้ยประชุม หรือเงินอื่นใดเนื่องจากการค่างตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภาหรือวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร หรือสภานครบาล หรือสภาท้องถิ่นอื่นหรือกรรมการที่ไครับแต่งตั้งในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิตามบหมัญญิตีแห่งกฎหมาย หรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นไคโดยตำแหน่ง

มาตรา ๕๕ ผู้ว่าราชการนครบาลพ้นจากตำแหน่งก้วยเหตุไคเหตุหนึ่งกึ่งต่อไปนี้

- (๑) ถึงคราวออกตามวาระ
- (๒) คาย
- (๓) ลาออก ไคยื่นใบลาออกคองรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวง และให้มิผลนับแต่วันที่ยื่นใบลาออก
- (๔) ซากคุณสมบัติหรือมีลักษณะคองห้ามคามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๖ ยกเว้นลักษณะคองห้ามคามมาตรา ๔๖(๔)
- (๕) กระทำการอันคองห้ามคามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๑
- (๖) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาดังที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันไคกระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๓) ประชาชนออกเสียงเป็นประชามติให้ถอดถอนผู้ว่าราชการนครบาลออกจากตำแหน่งตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔

(๔) มีการยุบสภานครบาล

(๕) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงโดยมติคณะรัฐมนตรีสั่งให้ออกจากตำแหน่งเมื่อมีกรณีแสดงให้เห็นว่าผู้ว่าราชการนครบาลได้ปฏิบัติกรอันฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติกรอันควรปฏิบัติ หรือปฏิบัติกรอันไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่นครบาลหรือแก่ราชการ

มาตรา ๔๖ เมื่อปรากฏกรณีตามมาตรา ๔๕(๔) หรือ (๕) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงสอบสวนแล้วมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง แต่ผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งมีสิทธิยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ไ้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งคำพิพากษาของศาลปกครองให้ถือเป็นที่สุด

ในระหว่างรอคำพิพากษาของศาล ให้ผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งพักการปฏิบัติหน้าที่นับแต่วันที่ไ้รับคำสั่งจนกว่าศาลจะพิพากษา

ในกรณีผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งไม่ยื่นฟ้องต่อศาล หรือศาลพิพากษาให้เป็นไปตามคำสั่ง ให้ผู้ถูกสั่งนั้นพ้นจากตำแหน่งนับตั้งแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงออกคำสั่งวันที่ไ้รับคำสั่งให้ออกจากตำแหน่งให้หมายถึงวันที่ผู้ว่าราชการนครบาลไ้รับคำสั่งดังกล่าว

มาตรา ๔๗ เมื่อปรากฏพฤติการณ์ตั้งระบุไว้ตามมาตรา ๔๖(๕) สมาชิกสภานครบาลไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดมีสิทธิเสนอญัตติให้สภานครบาลพิจารณามติให้ประชาชนออกเสียงเป็นประชามติว่าเห็นควรหรือไม่เห็นควรให้ถอดถอนผู้ว่าราชการนครบาลออกจากตำแหน่ง โดยต้องระบุข้อกล่าวหาในญัตติไว้ให้ชัดแจ้ง และห้ามมิให้มีการอภิปรายในสภา นอกเหนือไปจากประเด็นที่เป็นข้อกล่าวหาในญัตติ

มติตามวรรคหนึ่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ให้ปลัดนครบาลดำเนินการให้ประชาชนออกเสียงเป็นประชามติตามมติของสภานครบาลภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สภานครบาลมีมติ โดยน่างกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ

นครบาล และสมาชิกนครบาลมาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้มีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง เพื่อการนี้ได้

ถ้าผลการออกเสียงเป็นประชามติเสียงข้างมากเห็นควรให้ถอดถอนผู้ว่าราชการ นครบาลออกจากตำแหน่งผู้ว่าราชการนครบาลของพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่มีการออกเสียง เป็นประชามติ

มาตรา ๔๘ ให้ผู้ว่าราชการนครบาลซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๖(๑) คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าผู้ว่าราชการนครบาลซึ่งได้รับเลือกตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ แต่ในกรณี พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นใดนอกจากการออกตามวาระ ให้ปลัดนครบาลเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ใน ตำแหน่งผู้ว่าราชการนครบาล ถ้าไม่มีปลัดนครบาลหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงนครหลวงแต่งตั้งข้าราชการกระทรวงไม่ต่ำกว่าข้าราชการระดับสิบ เป็นผู้ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ว่าราชการนครบาล

มาตรา ๔๙ ให้มีรองผู้ว่าราชการนครบาลหนึ่งคนช่วยผู้ว่าราชการนครบาลในการ บริหารราชการของนครบาลที่ผู้ว่าราชการนครบาลมีคำสั่งมอบหมาย

คำสั่งแต่งตั้งรองผู้ว่าราชการนครบาลให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๐ ให้มีเลขานุการผู้ว่าราชการนครบาลหนึ่งคน และผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่า- ราชการนครบาลหนึ่งคน

มาตรา ๕๑ ให้ผู้ว่าราชการนครบาล รองผู้ว่าราชการนครบาล เลขานุการผู้ว่า ราชการนครบาล ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการนครบาล เลขานุการประธานสภานครบาล ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภานครบาล ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา จากบุคคลซึ่งผู้ว่าราชการ นครบาล หรือประธานสภานครบาล แล้วแต่กรณีพิจารณาเห็นสมควร และจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติ ที่จะ เป็นข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และเมื่อผู้ว่า ราชการนครบาล หรือประธานสภานครบาลผู้แต่งตั้งแล้วแต่กรณีพ้นจากตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้ง พ้นจากตำแหน่งด้วย และให้ข้าราชการการเมืองที่ได้รับแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งตามเหตุอื่นที่บัญญัติ ไว้ตามกฎหมายว่าด้วยข้าราชการการเมือง

มาตรา ๕๒ ให้ข้าราชการการเมืองตามมาตรา ๔๔ ได้รับเงินเดือน เงินเพิ่ม
เงินค่าเบี้ยประชุม และเงินตอบแทนอื่น สำหรับตำแหน่งตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา
จากงบประมาณของนครบาล

หมวดที่ ๖

การจัตวาเบียบราชการของนครบาล

มาตรา ๕๓ ให้จัตวาเบียบราชการนครบาล ดังนี้

- (๑) สำนักงานเลขานุการสถานนครบาล
- (๒) สำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการนครบาล
- (๓) สำนักงานปลัดนครบาล
- (๔) กอง
- (๕) สำนักงานเขต
- (๖) สำนักงานแขวง

การตั้ง ยุบ เปลี่ยนแปลง หรือแบ่งส่วนราชการภายในนครบาลหรือสำนักงานเขต
ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงนครหลวง โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงนครหลวง
และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๔ สำนักงานเลขานุการสถานนครบาล มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำ
ของสถานนครบาล มีเลขานุการสถานนครบาลเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างนครบาล
รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขานุการสถานนครบาล ขึ้นตรงต่อประธานสถานนครบาล
และมีผู้ช่วยเลขานุการสถานนครบาลเป็นผู้ช่วยหรือปฏิบัติราชการนครบาล เป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติ
ราชการแทนเลขานุการ ผู้ว่าราชการนครบาล

มาตรา ๕๕ สำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการนครบาล มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการ
ของผู้ว่าราชการนครบาล มีเลขานุการผู้ว่าราชการนครบาลเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้าง
นครบาล รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการนครบาล ขึ้นตรงต่อ
ผู้ว่าราชการนครบาล และมีผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการนครบาลเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการ
แทนเลขานุการ ผู้ว่าราชการนครบาล

มาตรา ๕๖ สำนักงานปลัดนครบาลมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของนครบาล และรายการที่มีใ้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ มีปลัดนครบาลเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้าง รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดนครบาล

มาตรา ๕๗ กอง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการตามที่กำหนดไว้ในประกาศแบ่งส่วนราชการ โดยมีผู้อำนวยการกองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างในนครบาล รับผิดชอบในราชการของกอง

มาตรา ๕๘ สำนักงานเขตมีผู้อำนวยการเขตเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างในเขต รับผิดชอบการปฏิบัติราชการภายในเขต และจะให้มิผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการเขตก็ได้

มาตรา ๕๙ ในเขตหนึ่งให้แบ่งพื้นที่ออกเป็นแขวง มีหัวหน้าแขวง หรือกำนันเป็นหัวหน้าผู้รับผิดชอบ

การตั้ง ยุบ หรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่แขวงให้ทำเป็นประกาศของกระทรวงนครหลวง และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐๐ นอกจากอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๓ ให้ปลัดนครบาลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติและบริหารราชการตามนโยบายและแผนของนครบาล
- (๒) ร่างข้อบัญญัติเสนอผู้ว่าราชการนครบาลเพื่อเสนอสถานนครบาล
- (๓) ปฏิบัติตามกฎหมาย กฏ ระเบียบ และข้อบังคับของกระทรวงนครหลวงและข้อบัญญัติ
- (๔) รวบรวมปัญหาการบริหารราชการพร้อมควยขอเสนอแนะเสนอผู้ว่าราชการนครบาล
- (๕) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี เสนอผู้ว่าราชการนครบาล และสถานนครบาล
- (๖) ปฏิบัติงานอื่นเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของนครบาลและรัฐบาล
- (๗) ปฏิบัติราชการตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี หรือคณะเทศมนตรีโดยอนุโลม ทั้งนี้ วันแก่พระ ราชบัญญัตินี้จะ ใ้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
- (๘) รับผิดชอบความควบคุมดูแลราชการประจำให้เป็นไปตามนโยบายของนครบาลและรัฐบาล

(๘) กำกับ เร่งรัด ติดตามผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ เขต และ แขวง รวมทั้ง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และลูกจ้างของนครบาลรองจากผู้ว่าราชการนครบาล

มาตรา ๑๐๑ ให้ผู้อำนวยการเขตมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (๑) อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ เว้นแต่พระราชบัญญัติจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
- (๒) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการเขต
- (๓) อำนาจหน้าที่ซึ่งผู้ว่าราชการนครบาลหรือปลัดนครบาลมอบหมาย

มาตรา ๑๐๒ ในกรณีที่เป็นการสมควร ผู้ว่าราชการนครบาล อาจสั่งให้รวมอำนาจหน้าที่ใดของเขตใดเข้าด้วยกัน และให้ผู้อำนวยการเขตใดเป็นผู้รับผิดชอบในอำนาจหน้าที่นั้นก็ได้ แต่ต้องประกาศการรวมอำนาจดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๗

การรักษาราชการแทน และการปฏิบัติราชการแทน

มาตรา ๑๐๓ อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองผู้ว่าราชการนครบาลให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการนครบาลมีคำสั่งมอบหมาย

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการนครบาลไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้ว่าราชการนครบาลเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองผู้ว่าราชการนครบาลหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดนครบาลเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีปลัดนครบาลหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้อำนวยการการเขตอาวุโสเป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่งการอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่ผู้ว่าราชการนครบาล จะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีข้อกำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ผู้ว่าราชการนครบาล จะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองผู้ว่าราชการนครบาลเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน ผู้ว่าราชการนครบาลก็ได้ แต่อาจจะมอบให้ปลัดนครบาล ผู้อำนวยการเขต ปฏิบัติราชการแทน ให้ทำเป็นคำสั่ง

มาตรา ๑๐๔ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งปลัดนครบาลหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการ
ได้ให้ผู้อำนวยการเขตผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่ปลัดนครบาลจะพึง
ปฏิบัติ หรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของ
คณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของ
คณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีบัญญัติในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ปลัดนครบาลจะมอบ
อำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้ผู้อำนวยการเขตเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนปลัดนครบาลก็ได้

มาตรา ๑๐๕ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกอง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติ
ราชการได้ให้ปลัดนครบาลสั่งการโดยทำเป็นหนังสือให้ผู้อำนวยการกองอื่น เป็นผู้รักษาราชการ
แทนก็ได้

มาตรา ๑๐๖ ในกรณีที่ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต การสั่งหรือปฏิบัติราชการของผู้ช่วย
ผู้อำนวยการเขตให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการเขตมีคำสั่งมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการเขตหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้
ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตหลายคน ให้ผู้ช่วย
ผู้อำนวยการเขตผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่
มีผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดนครบาลแต่งตั้งหัวหน้ากองหรือ
ผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่ผู้อำนวยการเขต
จะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือ
มติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีบัญญัติในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ผู้อำนวยการเขต
จะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้ากองหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า
ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการเขตก็ได้

มาตรา ๑๐๗ การสั่งหรือปฏิบัติราชการของผู้ช่วยเลขานุการสถานนครบาลให้เป็นไป
ตามที่เลขานุการสถานนครบาลมีคำสั่งมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสถานครบาล หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ใหญ่ช่วยเลขาธิการสถานครบาลเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ช่วยเลขาธิการสถานครบาล หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ใหญ่ประธานสถานครบาล แต่งตั้งข้าราชการในสำนักเลขาธิการสถานครบาลผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ เป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา ๑๐๘ การสั่งหรือปฏิบัติราชการของผู้ช่วยเลขาธิการผู้ว่าราชการนครบาล ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการผู้ว่าราชการนครบาลมีคำสั่งมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการผู้ว่าราชการนครบาลหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ใหญ่ช่วยเลขาธิการผู้ว่าราชการนครบาลเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ช่วยเลขาธิการผู้ว่าราชการนครบาลหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ใหญ่ผู้ว่าราชการนครบาลแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการนครบาลผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ เป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา ๑๐๙ ให้ผู้รักษาราชการแทนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดหรือผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมอบหมายหรือมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนให้ผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งมอบหมายหรือมอบอำนาจ

ในกรณีที่กฎหมายอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใดให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในระหว่างที่รักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนด้วยแล้วแต่กรณี

หมวด ๔

อำนาจหน้าที่ของนครบาล

มาตรา ๑๑๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายให้นครบาลมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตนครบาลในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ตามข้อบัญญัตินครบาลและตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้ เป็นอำนาจหน้าที่ของนครบาล รวมทั้งจัดให้มีตำรวจหรือนายตรวจเทศกิจดูแลและบังคับการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติและกฎหมายอื่นที่เป็นอำนาจหน้าที่ของนครบาล

(๒) อำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๑ ข้อ ๒๒ ถึง ๒๕

(๓) การพาณิชย์ของนครบาล

(๔) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศบาลนคร หรือตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงมอบหมาย หรือที่กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของนครบาล

บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจะมอบให้นครบาลปฏิบัติก็ได้ โดยให้ทำเป็นพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศแล้วแต่กรณี ในกรณีที่ทำเป็นข้อบังคับหรือประกาศให้ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงก่อน

มาตรา ๑๑๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ว่าราชการนครบาล รองผู้ว่าราชการนครบาล เลขานุการผู้ว่าราชการนครบาล ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการนครบาล และข้าราชการในนครบาล เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๑๒ นครบาลอาจให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น โดยเรียกค่าบริการได้โดยตราเป็นข้อบัญญัตินครบาล

มาตรา ๑๑๓ นครบาลอาจดำเนินกิจการนอกเขตนครบาลได้ เมื่อ

(๑) การนั้นจำเป็นต่อกระทำและเป็นการที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่อยู่ในเขตนครบาลหรือเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในนครบาล

(๒) ได้รับความเห็นชอบจากสภานครบาล

(๓) ได้รับความยินยอมจากผู้ว่าราชการจังหวัด ราชการส่วนท้องถิ่น หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๑๔ นครบาลอาจทำกิจการร่วมกับบุคคลอื่น โดยก่อตั้งบริษัทหรือถือหุ้นในบริษัทได้เมื่อ

(๑) บริษัทนั้นมีวัตถุประสงค์เฉพาะกิจการเป็นสาธารณูปโภค แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงกิจการที่นครบาลได้กระทำอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และ

(๒) นครบาลต้องถือหุ้นเป็นมูลค่าเกินร้อยละห้าสิบของทุนที่บริษัทนั้นจดทะเบียนไว้ในกรณีที่มีนครบาล ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นถือหุ้นอยู่ในบริษัทเดียวกัน ให้มีหุ้นที่ถือกันรวมกัน และ

(๓) สถานครบาลมีมติให้ความเห็นชอบด้วยคะแนนเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสถานครบาลทั้งหมด และ

(๔) ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครบาล

การเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นที่นครบาลถืออยู่ต้องได้รับอนุมัติจากสถานครบาล

มาตรา ๑๑๕ ถ้ากิจการใดอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของนครบาล นครบาลอาจดำเนินการนั้นร่วมกันตั้งแต่สองนครบาลขึ้นไปหรือร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นใดโดยจัดตั้งเป็นองค์การเรียกว่า สหการ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วยผู้แทนของนครบาล ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

การจัดตั้งสหการจะกระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยกำหนดชื่อ อำนาจหน้าที่ และวิธีดำเนินงานไว้ เมื่อจะยุบเลิกสหการให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้ระบุวิธีจัดการทรัพย์สินไว้ด้วย

มาตรา ๑๑๖ สหการอาจได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และอาจกู้เงินไปภายใต้ข้อบังคับมาตรา ๑๒๓(๘)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวด ๘
ข้อบัญญัติ

มาตรา ๑๑๗ ข้อบัญญัตินครบาลจะตราขึ้นได้โดยความเห็นชอบของสถานครบาลในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของนครบาล
- (๒) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้นครบาลมีอำนาจตราเป็นข้อบัญญัตินครบาล หรือ

(๓) การดำเนินการพาณิชย์ของนครบาล

(๔) การคลัง การงบประมาณ การเงิน การทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์

จากทรัพย์สินและการพัสดุ

ในข้อบัญญัตินครบาลจะกำหนดโทษผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษจำคุก เกินหกเดือนและหรือปรับ เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๑๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนครบาลหรือข้อบัญญัตินครบาล ให้ผู้ว่าราชการนครบาล รองผู้ว่าราชการนครบาล หรือข้าราชการในนครบาลซึ่งผู้ว่าราชการนครบาลแต่งตั้งมีอำนาจเข้าไปในอาคารหรือบริเวณที่ตั้งอาคารที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือข้อบัญญัติดังกล่าวในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือสั่งให้แสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องจากบุคคลที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น รวมทั้งให้มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดได้ด้วย

ในกรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้ว่าราชการนครบาลหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการนครบาลมอบหมายเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษจำคุก ให้อำนาจเปรียบเทียบกำหนดค่าปรับได้ เมื่อผู้ต้องหาไต่สาระคำปรับตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการนครบาลหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการนครบาลมอบหมายกำหนดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบหรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ดำเนินคดีต่อไป

เงินค่าปรับตามมาตรานี้ให้เป็นรายได้ของนครบาล

มาตรา ๑๑๙ ร่างข้อบัญญัตินครบาลจะเสนอได้ก็แต่โดยผู้ว่าราชการนครบาลหรือสมาชิกสภานครบาล ถ้าสมาชิกสภานครบาลเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกสภานครบาลลงนามรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกสภานครบาลทั้งหมด

ร่างข้อบัญญัตินครบาลที่เกี่ยวข้องด้วยการเงิน สมาชิกสภานครบาลจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของผู้ว่าราชการนครบาล

มาตรา ๑๒๐ ร่างข้อมติของนิตยสารที่เกี่ยวกับความช่วยเหลือทางการเงินหมายความว่าร่างข้อมติของนิตยสารที่เกี่ยวกับความต่อไปทั้งหมดหรือแต่ข้อใดข้อหนึ่ง

- (๑) การตั้งขึ้นหรือยกเลิก หรือลด หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือถอนหรือวางระเบียบการบังคับอื่นเกี่ยวกับการภาษีอากร
- (๒) การจัดสรร รั้ง รักษา หรือจ่ายเงินของนิตยสาร หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของนิตยสาร
- (๓) การกู้เงิน การค้าประกัน หรือการใช้เงินกู้
- (๔) การคลัง การงบประมาณ การเงิน การทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินและการพัสดุ
- (๕) การพาณิชย์ของนิตยสาร
- (๖) การออกพันธบัตรของนิตยสาร

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างข้อมติใดเป็นร่างข้อมติที่เกี่ยวกับความช่วยเหลือทางการเงินที่จะต้องมีคำรับรองของผู้ว่าราชการนิตยสาร หรือไม่ให้ประธานสถานนิตยสาร เป็นผู้วินิจฉัย

มาตรา ๑๒๑ เมื่อสถานนิตยสารได้พิจารณาว่าร่างข้อมติของนิตยสาร และลงมติเห็นชอบแล้วให้ประธานสถานนิตยสารส่งให้ผู้ว่าราชการนิตยสารภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สถานนิตยสารมีมติเห็นชอบ และให้ผู้ว่าราชการนิตยสารลงนามในร่างข้อมติของนิตยสารที่ผ่านความเห็นชอบของสถานนิตยสารแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายภายในสามสิบวันที่ได้รับร่างข้อมติจากประธานสถานนิตยสาร

มาตรา ๑๒๒ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการนิตยสารไม่เห็นชอบด้วยกับสถานนิตยสาร ให้ผู้ว่าราชการนิตยสารส่งร่างข้อมติที่พร้อมด้วยเหตุผลที่ไม่เห็นชอบด้วยให้สถานนิตยสารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการนิตยสารได้รับร่างข้อมติจากประธานสถานนิตยสาร เพื่อให้สถานนิตยสารพิจารณาใหม่ ถ้าผู้ว่าราชการนิตยสารไม่ส่งให้สถานนิตยสารภายในเวลาดังกล่าวให้ถือว่าผู้ว่าราชการนิตยสารเห็นชอบด้วย และให้ประธานสถานนิตยสารลงนามในร่างข้อมติที่นั้นแทนผู้ว่าราชการนิตยสาร แล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมาย

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการนครบาลไม่เห็นชอบด้วยและส่งให้สถานครบาลพิจารณาใหม่ สถานครบาลจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาไต่สวนพ้นไปสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการนครบาลส่งกลับให้สถานครบาล นอกจากร่างข้อบัญญัตินครบาลที่เกี่ยวกับกิจการเงินสถานครบาล อาจยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที

ในกรณีที่สถานครบาลมีมติยืนยันร่างเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสถานครบาลทั้งหมด ให้ประธานสถานครบาลส่งร่างข้อบัญญัติดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการนครบาลซึ่งผู้ว่าราชการนครบาลต้องดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๔ ถ้าผู้ว่าราชการนครบาลไม่ดำเนินการตามคำหนดให้ประธานสถานครบาลลงนามในร่างข้อบัญญัตินั้นแทนผู้ว่าราชการนครบาลแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับ เป็นกฎหมาย

มาตรา ๑๒๓ ร่างข้อบัญญัตินครบาลที่สถานครบาลไม่เห็นชอบด้วยให้เป็นอันตกไป ยกเว้นร่างข้อบัญญัติงบประมาณ

ร่างข้อบัญญัติที่ตกไปตามวรรคหนึ่ง ผู้ว่าราชการนครบาลหรือสมาชิกสถานครบาล จะเสนอใหม่ได้เมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่สถานครบาลไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัตินั้น ยกเว้นร่างข้อบัญญัติงบประมาณ

มาตรา ๑๒๔ งบประมาณรายจ่ายของนครบาล ให้ทำเป็นข้อบัญญัตินครบาลซึ่งผู้ว่าราชการนครบาลเป็นผู้เสนอ ถ้าข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณที่แล้วนั้นไปพลางก่อน

ถ้าปีใดจำนวนเงินซึ่งได้กำหนดไว้ตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีก็ หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายขึ้นใหม่ ในระหว่างปีก็ ให้ทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

มาตรา ๑๒๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๓ ในกรณีที่สถานครบาลเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติงบประมาณให้สถานครบาลเลือกคณะกรรมการวิสามัญตามมาตรา ๕๔ เพื่อพิจารณา ร่างข้อบัญญัติงบประมาณนั้นตามข้อบังคับของสถานครบาล และให้ผู้ว่าราชการนครบาลลงนามประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับ

มาตรา ๑๒๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๗ ในกรณีที่สภานครบาลไม่เห็นชอบด้วยกับ
ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ให้สภานครบาลตั้งสมาชิกสภานครบาลจำนวนสี่คน และผู้ว่าราชการ
นครบาลตั้งบุคคลซึ่งมิใช่ เป็นสมาชิกสภานครบาลจำนวนสามคน ประกอบเป็นคณะกรรมการร่วม
เพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งในสาระสำคัญที่บัญญัติไว้ในร่างข้อบัญญัติงบประมาณแล้วรายงาน
ผลการพิจารณาต่อสภานครบาลภายในสิบวันนับแต่วันที่สภานครบาลตั้งกรรมการร่วม

ถ้าสภานครบาลยังไม่เห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมด้วย
คะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภานครบาลทั้งหมด ให้ร่างข้อบัญญัติงบประมาณ
รายจ่ายเป็นอันตกไป และให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในบังคับงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลางก่อน
ในกรณีเช่นว่าให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงสั่งยุบสภานครบาล ตามข้อเสนอของผู้ว่า
ราชการนครบาลได้

มาตรา ๑๒๗ ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และร่างข้อบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สภานครบาลจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่
สภานครบาลได้พิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณนั้น เป็นครั้งแรก

ถ้าสภานครบาลพิจารณาร่างข้อบัญญัตินั้น ไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนดดังกล่าวใน
วรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภานครบาลได้ให้ความเห็นชอบในร่างข้อบัญญัตินั้น และให้ผู้ว่าราชการ
นครบาลลงนามและประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับ

มาตรา ๑๒๘ ในกรณีที่สภานครบาลสิ้นอายุหรือมีการยุบสภานครบาลบรรดาร่าง
ข้อบัญญัตินครบาลที่สภานครบาลยังมีไว้ให้ความเห็นชอบหรือที่สภานครบาลให้ความเห็นชอบแล้ว
แต่ผู้ว่าราชการนครบาลยังมีไว้ลงนามและประกาศใช้ เป็นกฎหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันรับ
ร่างข้อบัญญัติจากประธานสภานครบาลให้ เป็นอันตกไป

มาตรา ๑๒๙ ในระหว่างที่ไม่มีสภานครบาล หรือในกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็น
รีบด่วนในอันจะรักษาความปลอดภัยสาธารณะหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ และจะเรียกประชุม
สภานครบาลให้ทันทั่วทั้งมิได้ ผู้ว่าราชการนครบาลโดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวง
จะออกข้อกำหนดนครบาลให้ใช้บังคับถึง เช่น ข้อบัญญัติ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

ในการประชุมสภาเทศบาลคราวต่อไป ให้นำข้อกำหนดนครบาลนั้นเสนอต่อสภา
นครบาลเพื่ออนุมัติ ถ้าสภานครบาลอนุมัติแล้ว ให้ข้อกำหนดนครบาลนั้นใช้บังคับเป็นข้อบัญญัติ
นครบาลต่อไป ถ้าสภานครบาลไม่อนุมัติข้อกำหนดนครบาลนั้นเป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบ
กระเทือนถึงกิจการที่ไต่กระทำไประหว่างที่ข้อกำหนดนครบาลนั้น

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติข้อกำหนดนครบาล ให้ผู้ว่าราชการนครบาลประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา ในกรณีไม่อนุมัติให้มีผลตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๑๐

การคลังและทรัพย์สินของนครบาล

มาตรา ๑๓๐ นครบาลอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

- (๑) รายได้จากทรัพย์สินของนครบาล
- (๒) รายได้จากสาธารณูปโภคของนครบาล
- (๓) รายได้จากการพาณิชย์ของนครบาล
- (๔) ภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามที่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นของเทศบาล
หรือมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นของนครบาลโดย
- (๕) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าบริการที่มีกฎหมายบัญญัติไว้
- (๖) ค่าบริการตามมาตรา ๔๕
- (๗) รายได้จากการจำหน่ายพันธบัตร เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี
และตราเป็นข้อบัญญัตินครบาล
- (๘) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์กร หรือนิติบุคคลต่าง ๆ โดยใช้กับ
ความเห็นชอบจากสภาเทศบาล
- (๙) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ส่วนราชการ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น และเงิน
สมทบจากรัฐบาล
- (๑๐) เงินจັศสรจากกระทรวงนครหลวง
- (๑๑) เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ องค์กรต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่าง
ประเทศ
- (๑๒) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้ทูลให้

- (๑๓) เงินช่วยเหลือหรือเงินค่าตอบแทน
- (๑๔) รายได้จากทรัพย์สินของแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการเพื่อมุ่งแสวงหากำไรในนครบาลตามที่จะมีกฎหมายกำหนด
- (๑๕) รายได้จากการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินหรือค่าธรรมเนียมพิเศษตามที่จะมีกฎหมายกำหนด
- (๑๖) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายบัญญัติให้เป็นของนครบาล

มาตรา ๑๓๑ นครบาลอาจออกข้อบัญญัติเรียกเก็บค่าเช่าหรือค่าธรรมเนียมใด ๆ จากผู้ซึ่งใช้หรือได้ประโยชน์จากที่สาธารณะหรือจากบริการสาธารณะที่นครบาลจัดให้มีขึ้นได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวง

มาตรา ๑๓๒ ในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้ให้ ผู้ว่าราชการนครบาล รองผู้ว่าราชการนครบาล ปลัดนครบาล ผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการเขต หัวหน้ากอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าที่ผู้ว่าราชการนครบาลแต่งตั้ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยกฏการนั้น เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยกฏการนั้นจะได้อำนาจไว้เป็นประการอื่น

ในการบังคับเรียกเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์ และผลประโยชน์อื่นหนึ่งในการฆ่าสัตว์ ในเขตนครบาลที่ค้างชำระ ให้ปลัดนครบาล และผู้อำนวยการเขตโดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการนครบาลมีอำนาจสั่งหรือยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้คงรับผิดเสียภาษีอากร ได้โดยมิต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง

วิธียึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวในวรรคสอง ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวแล้ว เมื่อหักค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายในการยึดและขาย และเงินภาษีค้างออกแล้ว ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน

มาตรา ๑๓๓ นครบาลอาจมีรายจ่ายดังต่อไปนี้

- (๑) เงินเดือน
- (๒) ค่าจ้างประจำ

- (๓) ค่าจ้างชั่วคราว
- (๔) ค่าตอบแทน
- (๕) ค่าใช้สอย
- (๖) ค่าสาธารณูปโภค
- (๗) ค่าวัสดุ
- (๘) ค่าครุภัณฑ์
- (๙) ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
- (๑๐) เงินอุดหนุน
- (๑๑) รายจ่ายอื่นตามที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนดไว้
- (๑๒) รายจ่ายตามข้อผูกพัน

มาตรา ๑๓๘ การจ่ายเงินของนครบาลให้เป็นไปตามที่ได้อนุญาตไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม การจ่ายเงินซึ่งมิได้อนุญาตไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบัญญัติว่าด้วยการนั้น

หมวด ๑๑

ความสัมพันธ์กับรัฐบาล

มาตรา ๑๓๙ การตั้งงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนให้กระทรวงนครหลวงและนครบาล ให้รัฐบาลตั้งให้แก่กระทรวงนครหลวงและนครบาลโดยตรง

มาตรา ๑๔๐ ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบการรับเงิน การจ่ายเงิน การบัญชี และทรัพย์สินอื่น ๆ ของนครบาล

เมื่อสิ้นปีงบประมาณให้ผู้ว่าราชการนครบาลประกาศรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณที่สิ้นสุดลงนั้นในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

รายงานการรับจ่ายเงินประจำปีตามวรรคสอง เมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบแล้ว ให้ทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอผู้ว่าราชการนครบาลเพื่อเสนอสถานครบาล

มาตรา ๑๓๗ หน้าที่ราชการอื่นนอกเหนือจากที่พระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นกำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงนครหลวงและนครบาล ถ้ากระทรวง ทบวง กรมใด เห็นสมควร ส่งข้าราชการมาประจำเพื่อปฏิบัติราชการในหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรมนั้น ๆ ก็ยอมทำได้ โดยทำความตกลงกับกระทรวงนครหลวงและนครบาลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน กฎหมายว่าด้วยการเงิน

มาตรา ๑๓๘ การแบ่งเขตเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรใน เขตกรุง เทพมหานครให้เป็น ไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หมวด ๑๒

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๓๙ ให้จัดตั้งนครบาลตามมาตรา ๓๘ และ จักระเบียบราชการของนครบาล ตามมาตรา ๕๐ ให้เสร็จเรียบร้อยภายใน เก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๔๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงแต่งตั้งข้าราชการนครหลวง ระดับเก้าหรือระดับสิบ ไปรักษาการในตำแหน่งปลัดนครบาล และปฏิบัติหน้าที่ผู้ว่าราชการนครบาล กวายเป็นการชั่วคราว ทันทีเมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จนกว่าจะมีการเลือกตั้งเสร็จแล้ว

มาตรา ๑๔๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตาม พระราชบัญญัตินี้แต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภานครบาลชั่วคราวภายใน เก้าสิบวัน นับแต่วันที่พระราช- บัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าจะมีการเลือกตั้งเสร็จแล้ว

มาตรา ๑๔๒ ให้ข้าราชการนครหลวง และลูกจ้างประจำในตำแหน่งเดิมไปก่อน จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง

มาตรา ๑๔๓ ให้ดำเนินการเลือกตั้งผู้ว่าราชการนครบาล และสมาชิกสภานครบาล ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๔๔ ให้จัดการโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และเงินงบประมาณ ส่วนที่ควรเป็นของนครบาลตามมาตรา ให้แก่นครบาล ให้แล้วเสร็จทันทีเมื่อเลือกตั้งเสร็จแล้ว

มาตรา ๑๔๕ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองให้ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามบัญญัตินี้ ฟ้องคดีต่อศาลแพ่งและให้คำพิพากษาของศาลแพ่งเป็นที่สุด

มาตรา ๑๔๖ หากเกิดมีปัญหาในการตีความตามระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ใคตาม มาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๗ ให้ตีความในทางที่เป็นประโยชน์และสะดวกต่อการปฏิบัติ ทั้งไม่เสียหายแก่ราชการ และให้รับแก้ไขให้เป็นระเบียบของกระทรวงนครหลวงให้ชัดเจนโดยเร็ว

.....
.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(ร่าง)

ระเบียบข้าราชการพลวง

พ.ศ. ....

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลวง

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลวง

พ.ศ. ...."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เป็นต้นไป

มาตรา ๓ โทษยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๖
- (๒) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒
- (๓) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"ข้าราชการนครหลวง" หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ได้รับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนของกระทรวงนครหลวงและนครบาลหรือจากเงินงบประมาณของรัฐบาลที่ให้เป็นเงินอุดหนุนกระทรวงนครหลวงและนครบาล

มาตรา ๕ บรรคาคำว่า "ข้าราชการพลเรือน" และ "ข้าราชการกรุงเทพมหานคร" ที่มีอยู่ในกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับอื่นใด ให้หมายความถึงข้าราชการนครหลวงด้วย เว้นแต่จะใ้มีกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับอื่นใดบัญญัติไว้สำหรับข้าราชการนครหลวงโดยเฉพาะ

มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงรักษาการตามบัญญัตินี้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๗ ข้าราชการนครหลวงมีสองประเภท คือ

(๑) ข้าราชการนครหลวงสามัญ ได้แก่ ข้าราชการนครหลวงซึ่งรับราชการในกระทรวงนครหลวงและนครบาล โดยได้รับเงินเดือนในอัตราสามัญ แต่ไม่รวมถึงข้าราชการครูกระทรวงนครหลวง และนครบาล

(๒) ข้าราชการครูนครหลวง ได้แก่ ข้าราชการนครหลวงซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นผู้สอนประจำให้สถานศึกษาของนครบาล หรือดำรงตำแหน่งอื่นซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้บริหาร และให้การศึกษาในสถานศึกษาของกระทรวงนครหลวงและนครบาล (และให้หมายความรวมถึงข้าราชการนครหลวงซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาซึ่งไม่สังกัดสถานศึกษาของนครหลวงตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นข้าราชการครูนครหลวง)

มาตรา ๘ ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูมาใช้บังคับแก่ข้าราชการนครหลวงสามัญหรือข้าราชการครูนครหลวง แล้วแต่กรณี โดยอนุโลม เว้นแต่ในพระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น หรือคณะกรรมการข้าราชการนครหลวงกำหนดเป็นอย่างอื่น โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๕ ในกรณีที่นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับแก่ข้าราชการ
นครหลวงสามัญ และในกรณีที่นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูมาใช้บังคับแก่ข้าราชการครู
นครหลวงให้อำนาจหน้าที่ของ ก.พ. และ ก.ค. เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการ
นครหลวง

มาตรา ๑๐ การโอนข้าราชการซึ่งไม่ใช่ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำต่าง-
ประเทศพิเศษ ข้าราชการวิสามัญหรือการโอนพนักงานเทศบาล ซึ่งไม่ใช่พนักงานเทศบาลวิสามัญ
มาบรรจุเป็นข้าราชการนครหลวงในระคับและเงินเดือนที่ไม่สูงกว่าเดิมอาจจะทำได้ถ้าเจ้าศั
สมัครใจ โดยกระทรวงนครหลวงทำความตกลงกับเจ้าสังกัดแล้ว เสนอเรื่องไปให้คณะกรรมการ
ข้าราชการนครหลวงพิจารณาอนุมัติ ในการนี้ให้คณะกรรมการข้าราชการนครหลวงพิจารณาโดยคำนึง
ถึงประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับ ทั้งนี้ จะบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระคับใด และจะให้ไ้
รับเงินเดือนเท่าใด หรือจะบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งให้ได้รับเงินเดือนในระคับใด ให้คณะ
กรรมการข้าราชการนครหลวงเป็นผู้พิจารณากำหนดแก่เงินเดือนที่จะให้ได้รับจะต้องไม่สูงกว่า
ข้าราชการนครหลวงซึ่งมีคุณวุฒิความสามารถและความชำนาญงานในระคับเดียวกัน หรือทัดเทียมกัน

เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาราชการ ให้ถือเวลาราชการหรือเวลาทำงานของผู้ซึ่ง
โอนตามวรรคหนึ่งในขณะที่เป็นข้าราชการหรือพนักงานเทศบาลนั้นเป็นเวลาราชการของข้าราชการ
นครหลวงตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๑๑ ผู้ใดเป็นข้าราชการ ซึ่งไม่ใช่ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ
ต่างประเทศพิเศษ ข้าราชการวิสามัญหรือเป็นพนักงานเทศบาลซึ่งไม่ใช่พนักงานเทศบาลวิสามัญ
และได้ออกจากราชการหรือออกจากงานไปแล้ว ถ้าสมัครขอกลับเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการ
นครหลวง และกระทรวงนครหลวงต้องการจะรับผู้นั้นเข้ารับราชการให้นำความในมาตรา ๑๐ มาใช้
บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ เพื่อประโยชน์แก่ราชการของกระทรวงนครหลวงและนครบาล รัฐมนตรี-
ว่าการกระทรวงนครหลวงโดยความตกลงกับรัฐมนตรีเจ้าสังกัด จะแต่งตั้งข้าราชการซึ่งสังกัด
กระทรวง ทบวง กรมอื่น ไปดำรงตำแหน่งในกระทรวงนครหลวงหรือนครบาลเป็นการชั่วคราวได้
โดยมีฐานะหน้าที่เสมือนเป็นข้าราชการนครหลวงและให้ได้รับเงินเดือนจากกระทรวง ทบวง กรมเดิม

มาตรา ๑๒ เครื่องแบบของข้าราชการนครหลวงและระเบียบการแต่งเครื่องแบบ
ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๔ บำเหน็จบำนาญของข้าราชการนครหลวงให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด ๒

คณะกรรมการข้าราชการนครหลวง

มาตรา ๑๕ ให้มีคณะกรรมการข้าราชการนครหลวงเรียกโดยย่อว่า "ก.น." ประกอบด้วย
นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครบาล
เป็นรองประธาน ปลัดกระทรวงนครหลวง เลขาธิการ ก.พ.หรือผู้แทน เลขาธิการ ก.ค.หรือ
ผู้แทน และผู้ทรงคุณวุฒิในหลักราชการหรือการบริหารงานบุคคลซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่ง
รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า และมีได้เป็นข้าราชการ
การเมือง สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่
ในพรรคการเมือง จำนวนห้าคนเป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักงาน ก.น.เป็นกรรมการ
และเลขานุการ

มาตรา ๑๖ กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับ
แต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖ กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรี
แต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออกโดยยื่นใบลาออกต่อประธานกรรมการ ก.น.และมีผลนับแต่วันยื่นใบลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับความจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ชอควัยกฎหมายให้จำคุก
เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ไต่กระหาโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) นายกรัฐมนตรีให้ออก

(๗) พ้นจากการ เป็นข้าราชการสำหรับกรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากข้าราชการ

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการ แทนเว้นแต่การระงับการดำรงตำแหน่งของกรรมการจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน และให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๘ ในการประชุม ก.น. ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการ ไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุมให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา ๑๙ การประชุม ก.น. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้ต้องมีมติเป็นเอกฉันท์

กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๐ ในการประชุม ก.น. ถ้ามีการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับตัวกรรมการผู้ใด โดยเฉพาะผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

มาตรา ๒๑ ก.น. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวงเกี่ยวกับนโยบายการบริหารงานบุคคลและจัดระบบราชการกระทรวงนครหลวงและนครบาล

(๒) ออกกฎ ก.น. ชอบบังคับ หรือระเบียบ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ กฎ ก.น. เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

(๓) ศึกษาและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ มติของ ก.น. เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้วให้ใช้บังคับได้ตามกฎหมาย

(๔) ควบคุม ดูแล ตรวจสอบ แนะนำ และชี้แจงเพื่อให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงนครหลวงปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจเรียกเอกสารและหลักฐานจากส่วนราชการ

หรือรัฐวิสาหกิจให้ผู้แทนส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการ หรือบุคคลใด ๆ มาชี้แจงข้อเท็จจริง
ได้

(๕) จัดการสอบแข่งขันเพื่อรับทุนของกระทรวงนครหลวงในการศึกษา ปริญญาตรี หรือ
คุณวุฒิ ความสามารถของกระทรวงนครหลวงหรือนครบาล ในการนี้ให้มีอำนาจออกระเบียบ
เกี่ยวกับการดังกล่าว

- (๖) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมนในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (๗) รักษาระเบียบประวัติของข้าราชการกระทรวงนครหลวง
- (๘) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๒ ให้มี

- (๑) อนุกรรมการสามัญประจำกระทรวงนครหลวง เรียกโดยย่อว่า "อ.ก.น.
กระทรวงนครหลวง"
- (๒) อนุกรรมการสามัญประจำกรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะ เป็นกรม
เรียกโดยย่อว่า "อ.ก.น. กรม" โดยออกชื่อกรมหรือส่วนราชการนั้น ๆ
- (๓) อนุกรรมการสามัญข้าราชการนครหลวง เรียกโดยย่อว่า "อ.ก.น. ข้าราชการ-
นครหลวง"
- (๔) อนุกรรมการสามัญประจำนครบาลเรียกโดยย่อว่า "อ.ก.น." โดยออกชื่อนครบาล
นั้น ๆ

ทั้งนี้ ให้หน้ามาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม

มาตรา ๒๓ อ.ก.น. กระทรวงนครหลวง ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวง-
นครหลวง หรือรัฐมนตรีช่วยราชการกระทรวงนครหลวง ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวง
มอบหมายเป็นประธานปลัดกระทรวงนครหลวง รองปลัดกระทรวงนครหลวง อธิบดี และหัวหน้าส่วน
ราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรม เป็นอนุกรรมการ ให้ อ.ก.น. นี้จะ เลขาธิการหนึ่งคน
ให้ อ.ก.น. กระทรวงนครหลวงมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบราชการ
พลเรือนกำหนดไว้สำหรับ อ.ก.พ.กระทรวง

มาตรา ๒๔ อ.ก.น.กรม ประกอบด้วยอธิบดีเป็นประธาน รองอธิบดี ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง และหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกอง เป็นอนุกรรมการ ให้ อ.ก.น.นี้ตั้งเลขานุการหนึ่งคน

สำหรับสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง สำนักงาน ก.น.และสำนักงาน เลขานุการสภานครหลวงให้ อ.ก.น.สำนักปลัดกระทรวงนครหลวงทำหน้าที่ อ.ก.น. กรม โดยให้ปลัดกระทรวงนครหลวงเป็นประธานเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ผู้อำนวยการสำนักงาน ก.น. เลขานุการสภานครหลวงที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการด้วย

มาตรา ๒๕ อ.ก.น. ข้าราชการครุนครหลวง ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวง นครหลวงหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงนครหลวง ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครบาลมอบหมาย เป็นประธาน ปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง อธิบดีกรมการศึกษานครหลวง อธิบดีกรมสวัสดิการสังคม และผู้แทนข้าราชการครุนครหลวงซึ่งได้รับเลือกจากข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร เขต และวิชาการที่กำหนดในกฎ ก.น. จำนวนสี่คนเป็นอนุกรรมการให้ อ.ก.น.นี้ตั้งเลขานุการหนึ่งคน ให้ อ.ก.น.ข้าราชการครุนครหลวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลข้าราชการ ครุนครหลวงตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือตามที่ ก.น.มอบหมาย

มาตรา ๒๖ อ.ก.น.นครบาล ประกอบด้วยผู้ว่าราชการนครบาลเป็นประธาน ปลัดนครบาล ผู้อำนวยการเขต หัวหน้ากองในนครบาล ผู้แทน อ.ก.น. กระทรวงนครหลวงหนึ่งคน และผู้แทน อ.ก.น. ข้าราชการครุนครหลวงหนึ่งคนเป็นอนุกรรมการ ให้ อ.ก.น.นครบาลนี้ตั้งเลขานุการ หนึ่งคน

ให้ อ.ก.น.นครบาลมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กำหนดไว้ สำหรับ อ.ก.พ.กรม

มาตรา ๒๗ ก.น.มีอำนาจตั้งอนุกรรมการ เรียกโดยย่อว่า "อ.ก.น." โดยออกชื่อ ของ อ.ก.น.นั้น ๆ เพื่อทำการใด ๆ แทนได้

ในกรณีที่กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งความวาระให้ อ.ก.น. ซึ่งได้รับแต่งตั้งจาก ก.น.คนนั้น พ้นจากตำแหน่งด้วย และให้นำมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และ มาตรา ๒๐ มาใช้บังคับแก่ อ.ก.น.โดยอนุโลม

มาตรา ๒๔ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการนครหลวง โดยมีผู้อำนวยการสำนักงาน ก.น. เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างนครหลวง และรับผิดชอบบริหารราชการของสำนักงาน ก.น. ชั้นตรงต่อประธาน ก.น.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการนครหลวง มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในหน้าที่เอง ก.น.
- (๒) วิเคราะห์และวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและจัดระบบราชการนครหลวง

เพื่อเสนอ ก.น.

- (๓) ประสานงานและดำเนินการ เกี่ยวกับการพัฒนาข้าราชการนครหลวง
- (๔) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในราชการนครหลวง

เสนอ ก.น.

- (๕) ดำเนินการตามที่ ก.น. มอบหมาย

หมวด ๓

ข้าราชการนครหลวง

มาตรา ๒๕ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการนครหลวงสามัญและการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้ เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๐ และ ระดับ ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนครหลวง นำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาอนุมัติการบรรจุและแต่งตั้ง เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้รัฐมนตรี เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและให้นายกรัฐมนตรี นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ระดับ ๘ ให้ปลัดกระทรวงนครหลวง เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๓) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๗ และ ระดับ ๘ ให้อธิบดีหรือผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของปลัดกระทรวงนครหลวง

(๔) การบรรจุให้ดำรงตำแหน่งในนครบาลทุกระดับ ให้ปลัดกระทรวงนครหลวง เป็นผู้
มีอำนาจสั่งบรรจุ

(๕) การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในครบาลในระคับ ๗ และระคับ ๘ ให้ผู้ว่าราชการ-
นครบาลเป็นผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของปลัดกระทรวงนครหลวง

(๖) การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในครบาล ระคับ ๖ ลงไป ให้ปลัดนครบาลเป็นผู้
มีอำนาจสั่งแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการนครบาล

(๗) การย้ายและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งจากกรมหรือสำนักงานหนึ่งไปอีกกรม หรือ
สำนักงานอื่น ๆ ให้อธิบดี หรือผู้อำนวยการสำนักทำความตกลงกัน แต่ระหว่างนครบาลให้เป็นอำนาจ
ของ ก.ก.น. สำนักปลัดกระทรวงนครหลวง

หมวด ๔

ข้าราชการครุนครหลวง

มาตรา ๓๐ การกำหนดตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือน การบรรจุ การแต่งตั้ง
การเลื่อนขั้นเงินเดือน วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ การร้องทุกข์และการอุทธรณ์
ของข้าราชการครุนครหลวง เมื่อรัฐมนตรีได้ทำความตกลงกับ ก.น.แล้ว ให้ตราเป็นพระราช-
กฤษฎีกา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๑ ในระหว่างที่ยังมิได้ตราพระราชกฤษฎีกา ออกกฎ ก.น. ระเบียบ
หรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ตราพระราชกฤษฎีกา กฎ ก.น. ระเบียบหรือ
ข้อบังคับที่ใช้อยู่เดิมมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ ให้แต่งตั้งกรรมการ ก.น. ตามมาตรา ๑๕ ภายในสามสิบวันนับแต่วัน
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๓ ในวาระเริ่มแรกที่ยังไม่มีผู้แทนข้าราชการครุนครหลวงใน ก.น.
ข้าราชการครุนครหลวง ให้ ก.น. แต่งตั้งข้าราชการครุนครหลวง ซึ่งดำรงตำแหน่งที่ได้รับเงินเดือน
ไม่ต่ำกว่าระคับ ๖ จำนวนสี่คน เป็นอนุกรรมการ

อนุกรรมการซึ่ง ก.น.แต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากตำแหน่งในวันที่ผู้แทนข้าราชการครู-
นครหลวงได้รับเลือกจากข้าราชการนครหลวงตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.น.

ให้ดำเนินการ เลือกตั้งผู้แทนข้าราชการนครหลวงภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราช-
บัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๔ ผู้ใดเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการกรุงเทพมหานครอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับการบรรจุและแต่งตั้ง
เป็นข้าราชการนครหลวงสามัญตามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๓๕ ผู้ใดเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ
กรุงเทพมหานคร อยู่ในวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการ
นครหลวงตามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๓๖ ผู้ใดเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครวิสามัญตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการกรุงเทพมหานครอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นข้าราชการกรุงเทพ-
มหานครวิสามัญ และถ้าจะให้ผู้ใดเป็นข้าราชการนครหลวงสามัญให้นำมาตรา ๓๑๖ แห่งพระราช-
บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาใช้บังคับแก่ผู้นั้นโดยอนุโลม

มาตรา ๓๗ บรรดากิจการที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.น. ตามพระราชบัญญัตินี้
ถ้าได้มีการดำเนินการไปแล้วหรือกำลังดำเนินการอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจา-
นุเบกษา ถ้าการนั้นได้กระทำโดยชอบด้วยกฎหมายที่ใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา ให้ถือว่าการนั้นได้ดำเนินการไปแล้วหรือกำลังดำเนินการอยู่ตามพระราชบัญญัตินี้

.....
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
.....

จากร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๓ ฉบับ ที่ผู้วิจัยได้กร่างนำเสนอมานี้ อาจสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่

๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นการกำหนดให้กระทรวงนครหลวงเพิ่มขึ้นในการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง และกำหนดให้กระทรวงนครหลวงมีส่วนราชการ ๑๔ ส่วนราชการ โดยมีสำนักงาน ๓ สำนักงาน และมีส่วนราชการระดับกรม ๑๑ กรม แต่ละกรมจะมีหน้าที่ครอบคลุมตามภารกิจของกระทรวงนครหลวง ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจาก "สำนัก" ซึ่งเป็นส่วนราชการที่เทียบเท่ากรมของ "กรุงเทพมหานคร" ในปัจจุบัน แนวความคิดในการปรับปรุง และจัดตั้งกรมต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์จากข้อเสนอในการปรับปรุงโครงสร้างของกรุงเทพมหานคร ของ ดร. จุมพล สวัสดิ์วิทยากร และของพรรคกิจสังคม

๒. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการนครหลวง

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นการจัดระเบียบบริหารราชการของกระทรวงนครหลวง นครบาล ซึ่งเป็นการกำหนดโครงสร้าง หน้าที่ และจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างกระทรวงนครหลวง นครบาล ส่วนราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดในการกร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีความเป็นมาที่สอดคล้องกับแนวความคิดในการปฏิรูประบบบริหารราชการนครหลวงของผู้วิจัย ซึ่งได้เสนอเป้าหมาย หลักการ และเหตุผล ของการจัดตั้งกระทรวงนครหลวง ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้โดยละเอียดแล้วในบทที่ ๒

หลักการที่สำคัญ ๆ ของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีดังนี้

๒.๑ การจัดระเบียบนครหลวง กำหนดให้กรุงเทพมหานคร เป็นชื่อเรียกนครหลวงของประเทศไทย และมีองค์กรที่รับผิดชอบบริหารราชการ คือ กระทรวงนครหลวง และนครบาล (มาตรา ๘ และ ๑๐)

๒.๒ อำนาจหน้าที่ของกระทรวงนครหลวง ในหลักการส่วนใหญ่มีอำนาจหน้าที่เหมือน "กรุงเทพมหานคร" ในปัจจุบัน แต่เพิ่มให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของนครหลวงได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น และให้มีรัฐวิสาหกิจที่บริการประชาชนในเขตนครหลวงอยู่ในการควบคุมดูแลของกระทรวงนครหลวงโดยตรง เพื่อความสะดวกในการให้บริการและการประสานงานกัน ได้ดียิ่งขึ้น (มาตรา ๑๑)

๒.๓ การคลังและทรัพย์สินของกระทรวงนครหลวง กำหนดให้กระทรวงนครหลวง จัดทำงบประมาณได้เอง โดยจัดทำเป็นขอบัญชีนครหลวง และกำหนดแหล่งรายได้ของกระทรวง

นครหลวงไว้ ๑๑ ชนิดด้วยกัน ซึ่งมีฐานที่คล้ายคลึงกับแหล่งรายได้ของ "กรุงเทพมหานคร" ในปัจจุบัน แต่ได้เพิ่มเติมให้กระทรวงนครหลวง อาจออกกฎหมายเพื่อจัดเก็บรายได้เองอีกด้วย (มาตรา ๑๒ ถึงมาตรา ๑๕)

๒.๔ รัฐวิสาหกิจ กิจการ และการพาณิชย์ของกระทรวงนครหลวง กำหนดให้ รัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการประชาชนในเขตนครหลวงอยู่ในขณะนี้มาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงนครหลวง เพื่อประโยชน์ในการประสานงานและการให้บริการแก่ประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ การประปานครหลวง การไฟฟ้านครหลวง การขนส่งมวลชน นครหลวง การทางพิเศษนครหลวง สำหรับการพาณิชย์นครหลวงนั้น เป็นกิจการที่ "กรุงเทพมหานคร" ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนี้ ซึ่งมีกิจการอยู่ ๕ ประเภท (มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗)

๒.๕ สถานครหลวง เป็นองค์กรนิติบัญญัติมีหน้าที่ในการจัดสรร เงินงบประมาณให้แก่ส่วนราชการต่าง ๆ สมาชิกสถานครหลวงจะประกอบด้วยผู้วาราชการนครบาล ประธานสภา นครบาล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง ทั้งสองฝ่าย มีจำนวนเท่า ๆ กัน (มาตรา ๑๘ ถึงมาตรา ๓๓)

๒.๖ การควบคุมนครบาล กำหนดให้นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง นครหลวง มีอำนาจควบคุมการบริหารราชการนครบาล ในเรื่องของนโยบายหรือการบริหารราชการ ทั่วไป และมีอำนาจในการออกระเบียบในเรื่องการเงิน การคลัง และทรัพย์สินอื่น ๆ ของนครบาล (มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖)

๒.๗ การจัดตั้งนครบาล กำหนดให้มี ๓ นครบาล คือ นครบาลกรุงเทพเหนือ นครบาลกรุงเทพใต้ และนครบาลกรุงเทพธนบุรี โดยพิจารณาการจักกลุ่มโดยยึดหลักการจากเขตพื้นที่ ประชากร รายได้ ทรัพย์สิน และอาคารสถานที่ (ของ "กรุงเทพมหานคร" ในปัจจุบัน) ความสะดวก ของประชาชนในการใช้บริการขอบเขตและภารกิจของนครบาล และเหตุผลทางประวัติศาสตร์ ซึ่งแต่ละ นครบาลจะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ค่อนข้างมีอิสระพอสมควร (มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘)

๒.๘ สถานครบาล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และกำหนดคุณสมบัติ ของสมาชิกสถานครบาล ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเช่นเดียวกับสมาชิกสภากรุงเทพมหานครในปัจจุบัน (มาตรา ๔๓ ถึงมาตรา ๔๖)

๒.๘ ผู้ว่าราชการนครบาล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และกำหนดคุณสมบัติของผู้ว่าราชการนครบาล และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เช่น เกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร-มหานครในปัจจุบัน (มาตรา ๗๗ ถึงมาตรา ๘๒)

๒.๑๐ การจักระเบียบนครบาล กำหนดให้แต่ละนครบาลมี ๒ ส่วนราชการ คือ สำนักงานเลขาธิการสภานครบาล สำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการนครบาล สำนักงานปลัดนครบาล กอง สำนักงานเขต สำนักงานแขวง รูปแบบของแต่ละนครบาล จะเป็นรูปจำลองขนาดย่อมของ "กรุงเทพมหานคร" ในปัจจุบัน (มาตรา ๘๓ ถึงมาตรา ๑๐๒)

๒.๑๑ อำนาจหน้าที่ของนครบาล กำหนดให้มอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับกระทรวงนครหลวง (ยกเว้นรัฐวิสาหกิจ) และใช้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายกเทศมนตรี ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย (มาตรา ๑๑๐ ถึงมาตรา ๑๑๖)

๒.๑๒ ข้อบัญญัตินครบาล ให้สภานครบาลมีอำนาจออกข้อบัญญัติของนครบาลได้ ภายใต้ขอบเขตที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของนครบาล (มาตรา ๑๑๗ ถึงมาตรา ๑๒๕)

๒.๑๓ การคลังและทรัพย์สินของนครบาล กำหนดแหล่งรายได้ และชนิดของรายจ่ายของนครบาล โดยอนุโลม คล้ายกับ "กรุงเทพมหานคร" ในปัจจุบัน (มาตรา ๑๓๐ ถึงมาตรา ๑๓๔)

๒.๑๔ ความสัมพันธ์กับรัฐบาล กำหนดระบบการควบคุมและตรวจสอบทางการเงิน การเงิน และการคลัง โดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และการตั้งงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และกระทรวงนครหลวง (มาตรา ๑๓๕ ถึงมาตรา ๑๓๘)

๓. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการนครหลวง

ร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้พิจารณาว่าควรร่างขึ้นตามแนวความคิดที่ว่า เนื่องจากคุณลักษณะของข้าราชการนครหลวงมีความแตกต่างกับข้าราชการพลเรือน โดยทั่วไป เพราะมีสายงานที่ผสมผสานกัน และมีความสัมพันธ์กันอยู่มาก จึงสมควรที่จะมีระบบการบริหารงานบุคคลที่มีลักษณะ เฉพาะและเหมาะสมกับสภาพข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงาน หลักการ ใ้ก่อนุโลมตามแนวทางของระบบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน

๓.๑ ข้าราชการนครหลวง กำหนดให้มี ๒ ประเภท คือ ข้าราชการนครหลวงสามัญ และข้าราชการครุนครหลวง (มาตรา ๗ ถึงมาตรา ๑๔)

๓.๒ คณะกรรมการข้าราชการนครหลวง (ก.น.) เป็นองค์กรกลางในการบริหารงานบุคคลของกระทรวงนครหลวง มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีสมาชิกโดยตำแหน่ง และการแต่งตั้งจากวุฒิสภาจำนวน ๘ ท่าน (มาตรา ๑๕ ถึงมาตรา ๒๕)

๓.๓ การบริหารงานบุคคลข้าราชการนครหลวง กำหนดให้มีระบบการบรรจุ แต่งตั้ง โดยอนุโลมตามระบบการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) สำหรับข้าราชการนครหลวงให้จัดทำเป็นพระราชกฤษฎีกา (มาตรา ๒๕ ถึงมาตรา ๓๐)

การจัดตั้งกระทรวงนครหลวง ตามแนวความคิดที่ผู้วิจัย เสนอมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า จะช่วยแก้ปัญหาของระบบการบริหารราชการนครหลวง ซึ่งมีอยู่ในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี โดยประโยชน์ที่จะได้รับเท่าที่คาดหมายได้ มีดังต่อไปนี้

๑. การจัดตั้งกระทรวงนครหลวงจะช่วยขจัดความสับสนของประชาชน และเจ้าหน้าที่ในเรื่องโครงสร้าง ฐานะ และบทบาทของ "กรุงเทพมหานคร" ที่มีอยู่ในปัจจุบัน
๒. กระทรวงนครหลวงจะเป็นองค์กรนำที่มีเอกภาพในการบริหารราชการ และประสานงานในเขตพื้นที่นครหลวง
๓. กระทรวงนครหลวงจะเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนครหลวงได้อย่างรวดเร็ว และสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง
๔. กระทรวงนครหลวง จะเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับรัฐสภา และรัฐบาล ซึ่งจะ เป็นสิ่งที่จะช่วยให้มีการสนับสนุนช่วยเหลือให้มีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนครหลวงได้เป็นอย่างดี
๕. นครบาลจะเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้อย่างใกล้ชิด เพราะแต่ละนครบาลมีขนาดไม่ใหญ่เกินไป
๖. กระทรวงนครหลวงจะมีโครงสร้างที่สามารถปรับตัวได้เป็นอย่างดีคือสภาพแวดล้อม และปัญหาการขยายตัวของชุมชนเมืองในอนาคต